

Jaarverslag 2019-2020

Inhoud

Wie zijn wij?.....	6
Doelstelling.....	7
Platform.....	7
Waarom doen we dit?.....	7
Missie.....	7
Mechanisme	8
Zwerfvuil opgeruimd door Proper Strand Lopers.....	11
Geplaatste berichten	11
Totaal geruimd volume.....	11
Sinds opstart van de groep werden er 9.815 registraties geplaatst	12
Aantal acties.....	12
Totale verhoudingen.....	13
Afval geruimd sinds oprichting.....	14
Situatie aan de Belgische kust.....	14
Verhoudingen per kustgemeente.....	15
Gemiddelde hoeveelheid zwerfvuil.....	16
Gezamenlijke opruimacties	17
Soorten groepsacties.....	18
Sensibilisering	19
Bijzondere vondsten	20
Projecten.....	24
Westtoer.....	24
O.666	24
Noordzee Trash Art	24
Plastic labo.....	24
North Seal Team	25
PLUXIN-project	25
Proper Strand Dag.....	25
De Strandhelden 2020 – (editie 3).....	25
Inleiding.....	25
Vrijwilligers.....	25
Educatie en sensibilisering.....	26
Circulair	26
Dagsjestoeristen.....	26
Infrastructuur	26
PMD	27
Analyse oorzaak geruimd afvalvolume tijdens de zomer.....	28
Metingen.....	30

Strandafval.....	30
Mondmaskers.....	31
Nurdles.....	31
Paraffine	33
Visserstouw.....	33
Verwerking strandafval.....	34
Meeteenheid.....	34
Aanpak afvalbronnen.....	35
Enkele realisaties:.....	35
Ballonnen.....	37
Ecoproduct greenwashing	37
Recreatie.....	38
Horeca	39
Distributie en retail.....	39
Evenementen op strand	40
Industrie.....	40
Biomedica.....	41
Transport	41
Monitoring dieren.....	44
Economische waarde	45
Partnergroepen binnen- en buitenland.....	46
Leden en activiteit	47
Profiel leden.....	47
Activiteit in de groep	48
Instagram en Twitter	48
Website.....	50
Steun	50
Sponsors.....	50
Samenwerkingen met andere organisaties en partners.....	51
Vermeldingen media	51
Kranten.....	51
Radio	52
TV	52
VRT-reportages.....	52
VTM-reportage	52
RTBF.....	52
Conclusie.....	53
Bijlagen	54

Voorwoord

Zwerfvuil blijft een doorn in het oog van lokale besturen, en samen met hen van vele zwerfvuilvrijwilligers. Uit de meest recente gemeente- en stadsmonitor van de Vlaamse overheid blijkt dat Vlamingen zich van alle vormen van milieuhinder het meest storen aan zwerfvuil. Het huidige zwerfvuilbeleid in Vlaanderen lijkt er niet in te slagen de problematiek onder controle te krijgen. In 2019 werd er 22.641 ton zwerfvuil opgeruimd. Dat is 14% meer dan in 2017 en meer dan 5.000 ton boven de Vlaamse doelstelling van 16.341 ton die de Vlaamse regering in 2022 wil halen.

Die cijfers betreffen bovendien enkel het opgeruimde afval, in werkelijkheid ligt er nog veel meer op de openbare weg en in de natuur.

De inzet van zwerfvuilvrijwilligers verdient om vele redenen respect. Het zijn mensen die zich belangeloos inzetten om de troep van anderen op te ruimen en zo mee te zorgen voor een properder milieu. Maar wat de lezer in dit jaarverslag te zien krijgt is een sterk staaltje van burgerwetenschap. Proper Strand Lopers brengt nauwgezet in kaart hoeveel afval wordt opgeruimd en wat de samenstelling van het opgeruimde zwerfvuil is. Het vormt op deze manier een aanvulling op de data die de Vlaamse overheid via de lokale besturen verzamelt.

De Coronapandemie legt eens te meer de vinger op de zwerfvuilwonde. Wegwerpmondmaskers werden helaas toegevoegd aan het lijstje met veelvoorkomende producten in het zwerfvuil. Tegelijk zorgt de toename van de verkoop van afhaalmaaltijden ook voor een toename van de afvalberg. Ondertussen blijft het debat over de aanpak van de zwerfvuilproblematiek in Vlaanderen actueel. We kunnen blijven investeren in sensibiliseringscampagnes en professionalisering van de het opruimen van zwerfvuil, maar uiteindelijk ligt de sleutel tot een propere omgeving in het aanpakken van een toegenomen instroom aan wegwerpmateriaal. De Proper Strand Lopers houdt de wegwerpsamenleving een spiegel voor, en dan zullen ze doen tot we in onze manier van produceren en consumeren producten met een korte levensduur niet meer als een evidentie zullen beschouwen.

Veel leesplezier,

Piet Coopman
Diensthoofd afvalbeleid
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw”

Inleiding

Dit verslag en de resultaten die erin staan beschreven is de opsomming van ontelbare uren vrijwilligerswerk in een groot netwerk van mensen. Van het rapen van afval, het plaatsen van de buit op ons platform, het onderzoek naar de oorsprong, tot het administratief verwerken van deze gegevens én het overgaan tot actie om wederkerig afval te voorkomen.

Na bijna 5 jaar beschikken we over een community om U tegen te zeggen

Dit unieke apparaat draait onophoudelijk en is steeds groeiend, zowel in omvang als in kennis. Kennis die werd vergaard op onafhankelijke, neutrale basis en die steeds beschikbaar is. Dit zijn de ingrediënten die nodig zijn om deze hardnekkige problematiek beter het hoofd te bieden en op adequate wijze te kunnen aanpakken.

De keerzijde van het succes van onze groep is dat we een groot deel van het maken van het tegengif voor zwerfvuil jammer genoeg niet meer op vrijwillige basis kunnen behappen. Wij willen van dit verslag gebruik maken om structurele steun te vragen. De resultaten zijn er, zwart op wit! Wij hebben hulp nodig! De administratieve verwerking van al wat op ons dataplatform wordt geplaatst slurpt enorm veel tijd op en er is al veel dagelijks leven geofferd om tot op vandaag te geraken. We zijn Westtoer heel dankbaar om onze boot varende te houden en ons van een minimum aan middelen te voorzien.

Dit jaarverslag is er eigenlijk geen. Het is een zestien-maand-verslag geworden doordat we de drukgolf van de expansie geruime tijd niet meer kunnen bijbenen. Uit pure noodzaak hebben we er 4 maanden bijgegooid om tijd en opzoekwerk te sparen. Er was nochtans een sprankel hoop dat de crisis een positief effect ging hebben...

Wie dacht dat de COVID-crisis een gamechanger ging betekenen in bewustwording en een halt ging toeroepen aan het zwerfvuil was eraan voor de moeite. De vele berichten over het toegenomen gebruik van single-use-plastics en de onvermijdelijke vervuiling van de omgeving die ermee gepaard gaat was in overeenstemming met hetgeen werd aangetroffen door onze actieve ruimers. Maar, wie voorspeld had dat het opruimen door vrijwilligers ging stilvallen zat er - gelukkig - ook flink naast. Het aantal opruimacties gaat, zoals je in het verslag zal kunnen lezen, steeds in stijgende lijn. Daarmee wordt een natuurlijke balans bevestigd dat het aantal mensen die zich actief willen inzetten evenredig is met de hoeveelheid rondslingerend afval.

Mensen waren verplicht te breken met hun dagelijkse sleur en herontdekten wandelingen in de natuur, en jammer genoeg ook wat het nadelige effect is van deze toegenomen drukte. Als bijkomende stimulans en om de eentonigheid van de zoveelste ordinaire wandeling dicht bij huis te breken is het combineren met een zinvolle ruimactie ideaal. We hebben nooit zoveel oproepen gekend om opruimmateriaal te verkrijgen en we proberen deze mensen zo vlug mogelijk te bedienen met grijpers, zwerfvuilzakken en de nodige informatie over wat en hoe.

De explosie van wandelaars bracht ons tot het logische gevolg van het oprichten van een wandelclub. Vanaf heden kan iedereen effectief lid worden van de Proper Strand Lopers wandelclub. De voordelen zijn niet min: je krijgt een lidkaart, je bent verzekerd tegen ongevallen tijdens het wandelen en je krijgt kortingen op heel wat wandelkledij van de federatie. En: het betaalde lidgeld wordt bij de meeste mutualiteiten integraal terugbetaald. Er is dus eigenlijk geen reden om het niet te doen.

De strijd gaat voorlopig onverminderd door, tegen onbewuste burgers, tegen een onverantwoordelijke industrie en tegen de toekomstarme visie van vele politici in een log en hopeloos verdeeld overheidsapparaat. Om te weten wat de toekomst voor ons in petto heeft moeten we kijken naar wat er vandaag in studies naar boven komt. In dit verslag kun je een volledige pagina ontdekken die is gewijd aan hoopgevende en minder leuke artikels die de revue zijn gepasseerd. Wat wij eruit besluiten is dat de strijd nog lang niet is gestreden, en dat we meer dan ooit relevant zijn in deze turbulente tijden.

Tim Corbisier
Voorzitter Proper Strand Lopers

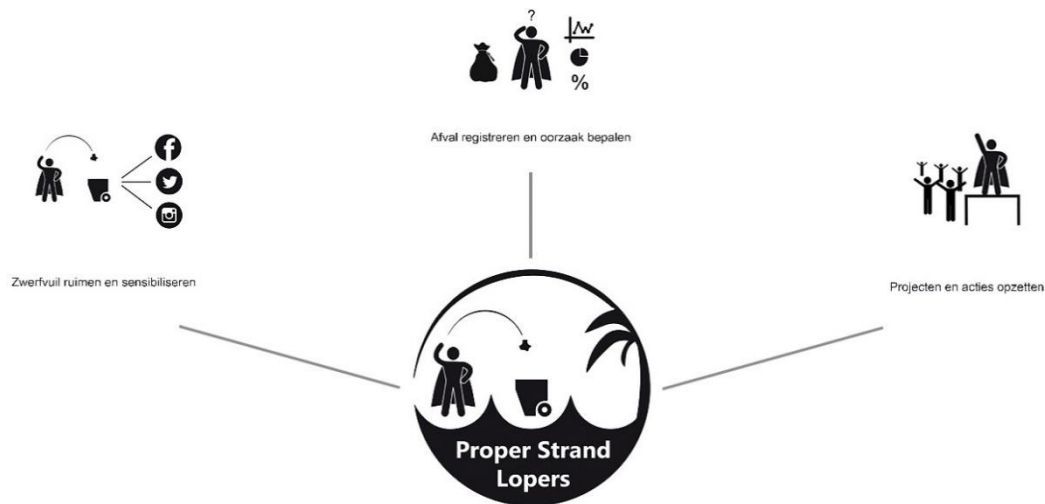
Kevin Pierloot
Bestuurder

Annick Aerts
Bestuurder

Wie zijn wij?

Proper Strand Lopers is een **burgerinitiatief** dat tracht om de zwerfvuilproblematiek aan te pakken. We doen dit door op verschillende domeinen proactief en op positieve maar scherpe manier in te spelen op de maatschappij, steeds met behoud van onze onafhankelijkheid en politieke neutraliteit.

Zwerfvuil ruimen en sensibiliseren

Proper Strand Lopers is een netwerk van vrijwilligers en sympathisanten die op sociale media actief zijn en die op verschillende locaties in de wereld - maar vooral in en rond de kust van de Noordzee - zich inzetten om zwerfvuil uit de omgeving te verwijderen.

Tijdens het ruimen en het plaatsen van de ruimacties op verschillende digitale platformen sensibiliseren we de samenleving over de zwerfvuilproblematiek. We hopen hiermee de grootste groep – de gemiddeld ecologisch bewuste mensen – te bereiken en een stap in de goede richting te bewegen.

Afval registreren, analyseren en oorzaken bepalen

Het afval wordt niet enkel verwijderd, maar met de locatie ervan geregistreerd in een databank waaruit verschillende gegevens en conclusies worden afgeleid. Het vergroten van onze kennis over hetgeen we op een bepaald tijdstip aantreffen stelt ons in staat om makkelijker de afvalbron te achterhalen en aan te pakken.

Projecten en acties opzetten

We anticiperen op bepaalde afvalstromen en zetten projecten en acties op om het betreffende probleem aan te kaarten, draagvlak te creëren en met dit draagvlak druk op de verantwoordelijke actoren te voeren:

- Bevolking: sensibiliseren, bewust maken en gedrag sturen
- Overheid: overleg plegen en regelgevingen bijsturen
- Producent: wijzen op verantwoordelijkheid in productie en aanbod

We trachten op verschillende domeinen in onze samenleving met individuen, organisaties en overheden gesprekken aan te gaan en hopen hiermee zaken op hogerhand te kunnen doen bewegen. We helpen meedenken hoe zij kunnen bijdragen aan een betere leefwereld.

Doelstelling

Onze voornaamste doelstelling is een mentaliteitsverandering teweeg te brengen bij een grote groep mensen. We trachten een specifiek deel van de bevolking stap per stap wat meer te verschuiven naar de milieubewuste mens. Als we allen wat meer moeite doen en bewuster omgaan met onze omgeving maakt dit een groot verschil. Dit kan zich bij de bevolking op verschillende manieren manifesteren door bijvoorbeeld mensen te informeren en oplossingen aan te reiken, te ruimen of meehelpen organiseren, consumptiegedrag aan te passen en streven naar minder afval...

Platform

Sociale media is de meest efficiënte manier om ons te informeren, communiceren en organiseren. We hebben accounts op Twitter en Instagram maar ons meest gebruikte tool is Facebook.

Iedereen kan lid worden van onze groep op Facebook en iedereen is ook in staat om hierin berichten en foto's te plaatsen. Dit werkt inspirerend en creëert een sneeuwbal effect. Leden worden gestimuleerd om zelf ook actie te ondernemen en op hun beurt deze ervaring met andere leden in de groep te delen.

Sinds opstart is ons ledenbestand zich beginnen vullen met mensen die actief zijn op een waaier van domeinen en eenzelfde gezamenlijke doel hebben: het behoud van natuur, promoten van een circulaire economie en het verminderen van microplastics in onze oceanen.

Waarom doen we dit?

Alle rivieren leiden naar de zee. Het afval dat in de natuur terechtkomt kan dus via onze binnenwateren in een of andere vorm in onze oceanen terechtkomen. De omstandigheden die aan zee heersen maken dat kunststoffen sneller afbreken in kleinere stukken door de energie die erop inspeelt (UV-straling, warmte, golfslag, wind, zout), wat zware gevolgen heeft voor de kwetsbare ecosystemen.

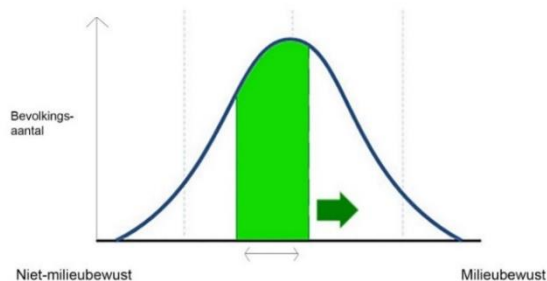
Plus: scherpe en gevaarlijke voorwerpen zijn voor ons een absolute prioriteit en moeten zo snel mogelijk verwijderd worden, veel strandgangers lopen immers blootvoets.

Niet enkel het strand en mariene leven is kwetsbaar. Elk jaar opnieuw krijgen we berichten over runderen die gestorven zijn ten gevolge van een scheur in de maag of dieren die met de snavel of bek gekneld raken, steeds door gehakselde en gescheurde drankblikken.

Missie

Onze missie is via burgerparticipatie de bron van het zwerfvuil systematisch aan te pakken tot we geen reden meer hebben om te bestaan.

In de groep wordt het principe van vrije meningsuiting gehanteerd maar hebben een duidelijke voorkeur voor standpunten die liggen binnen een realistisch kader. Als we buiten dit kader opereren bestaat de kans dat velen zich niet worden aangesproken door onze boodschap. En dus, hoe meer men extreme standpunten aanneemt en naar de uiteinden van de grafiek neigt, hoe minder mensen je bereikt. Minder milieubewuste mensen zullen namelijk afhaken bij en milieubewuste mensen hebben al het punt bereikt dat we vooropstellen.

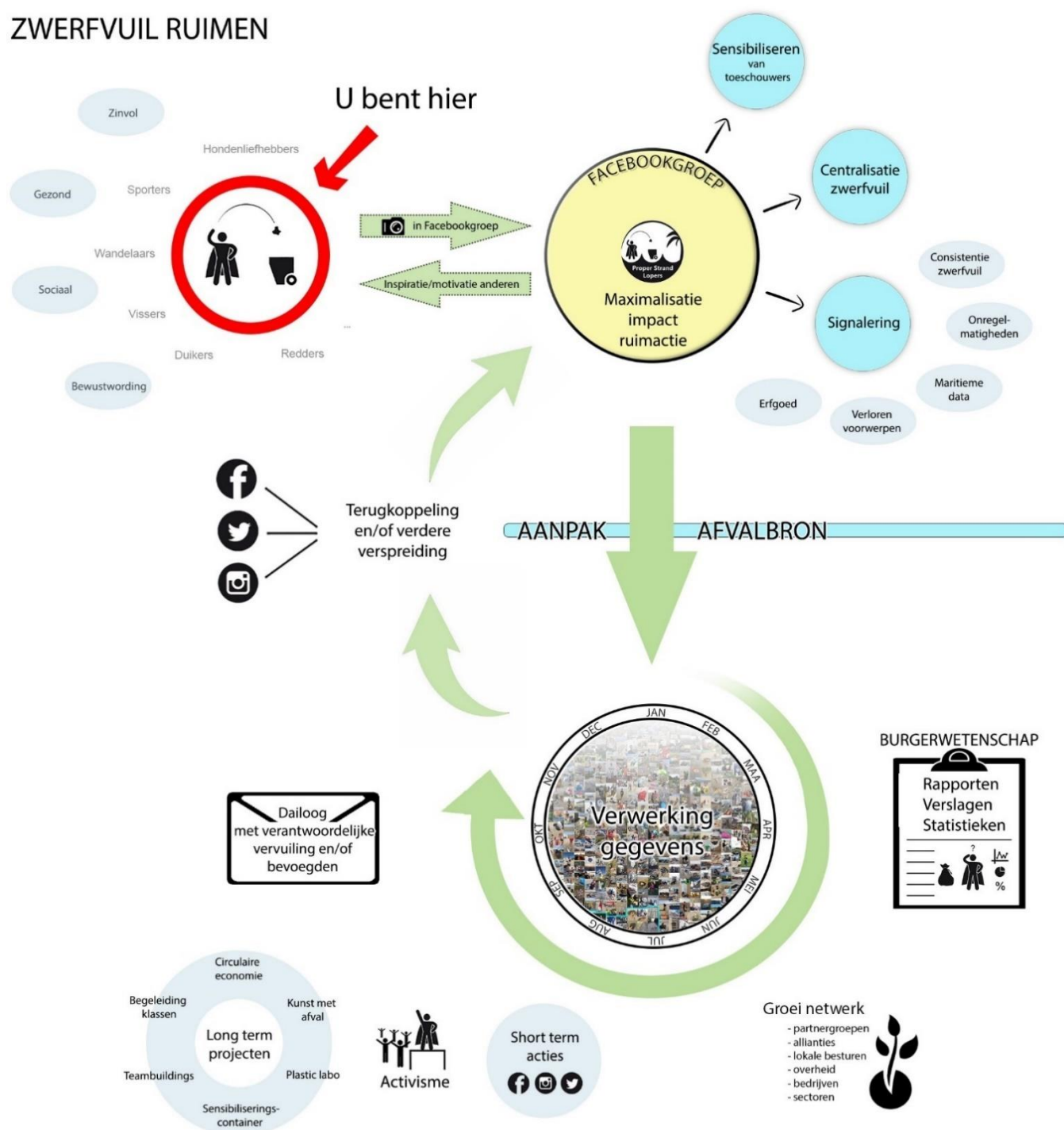

De groep is een discussieplatform waarop geregeld bepaalde ecologische thema's van onze samenleving aan bod komen. In topics worden voorstellen of oplossingen aangereikt door leden om zowel de oorzaken als de gevolgen aan te pakken. Een denktank georganiseerd door een community op een digitaal forum.

Mechanisme

Schematisch kunnen we de dataflow van begin tot eind als volgt weergeven:

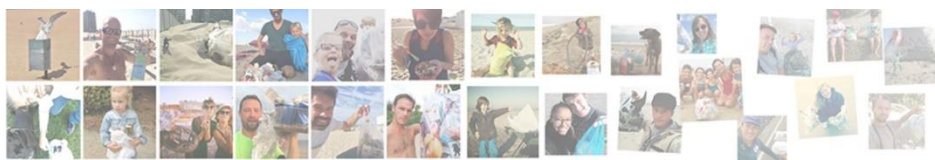
ZWERFVUIL RUIMEN

Het bovenste luik (tot 'Aanpak Afvalbron') bestaat uit de wisselwerking tussen ruimer en de community met de facebookgroep als instrument. Na het plaatsen van een bericht met foto's worden andere leden getriggerd om ook een ruimactie te doen en foto's te plaatsen. **Dit systeem draait onophoudelijk en automatisch**, en heeft af en toe wat monitoring door de beheerders van de groep. Het zwerfvuil dat overal op onze stranden verspreid en onzichtbaar lijkt wordt op ons platform gecentraliseerd. Een opruimactie, waarbij afval wordt samengeraapt - in werkelijkheid slechts door enkele passanten wordt aanschouwd - kan nu digitaal worden verspreid en beoordeeld door duizenden potentiële toeschouwers.

DITEERSTE LUIK geeft **direct resultaat**. Er wordt zwerfvuil verwijderd uit de omgeving en zorgt voor de netheid en veiligheid ervan. Een afvalvrije omgeving zorgt ervoor dat het positieve effect erna een tijd aanhoudt. **Plaatsen die vervuild zijn zullen immers meer zwerfvuil aantrekken** (brokenwindowstheorie). De kritiek dat zwerfvuil ruimen enkel de symptomen bestrijdt en als dusdanig de bewijzen van de problematiek wegneemt pareren we met het tweede luik.

HET TWEEDE LUIK bestaat uit **het maximaliseren van de impact van de ruimacties door het archiveren, tellen, analyseren en verwerken van alle gegevens**. Dit is het luik waarin **onze beweging verschilt van andere initiatieven in de strijd tegen zwerfvuil**. Dit luik vereist veel energie en organisatie, maar dit is de enige manier om de problematiek het hoofd te bieden door **het probleem op hoger niveau aan te kaarten en de afvalbronnen te kunnen aanpakken**.

12.796

...foto's verwerkt in 2020 *

750.000

...liter afval geregistreerd
in onze groep sinds 2016

(p. 14)

1.200

...volgers op Instagram (p. 50)

400

...volgers Twitter

210.988

...liter zwerfvuil geregistreerd
in onze groep in 1 jaar

(p. 11)

100.517

...liter zwerfvuil in 1 jaar

(p. 14)

>55

...krantenartikels (16m)

(p.52)

2.996

(p. 18)

...individuele acties (16m) *

1.546

...vrijwilligers in georganiseerde
groepsacties (16m) *

(p. 17)

>7

(p. 12)

...opruimacties per dag

794

...mails beantwoord (1j)

3.966

(p. 13)

...vrijwillige engagementen
in 1 jaar *

11

...vrijwilligers gemiddeld
per dag *

(p. 13)

0,5 miljoen

(p. 47)

...euro opruimkosten gespaard
aan maatschappij *

15.440

(p. 28)

...liter afval geruimd tijdens
zomerproject #DeStrandhelden

59,5

(p. 18)

...km aaneengesloten kust geruimd
in 1 dag (Coast Cleanup Day '19)

(p. 48)

+6.300

...facebookleden op vandaag

+900

...facebookleden in 1 jaar

(p. 48)

6x

(p. 52)

...in reportages op nationale televisie

* enkel Belgische kust

Zwerfvuil opgeruimd door Proper Strand Lopers

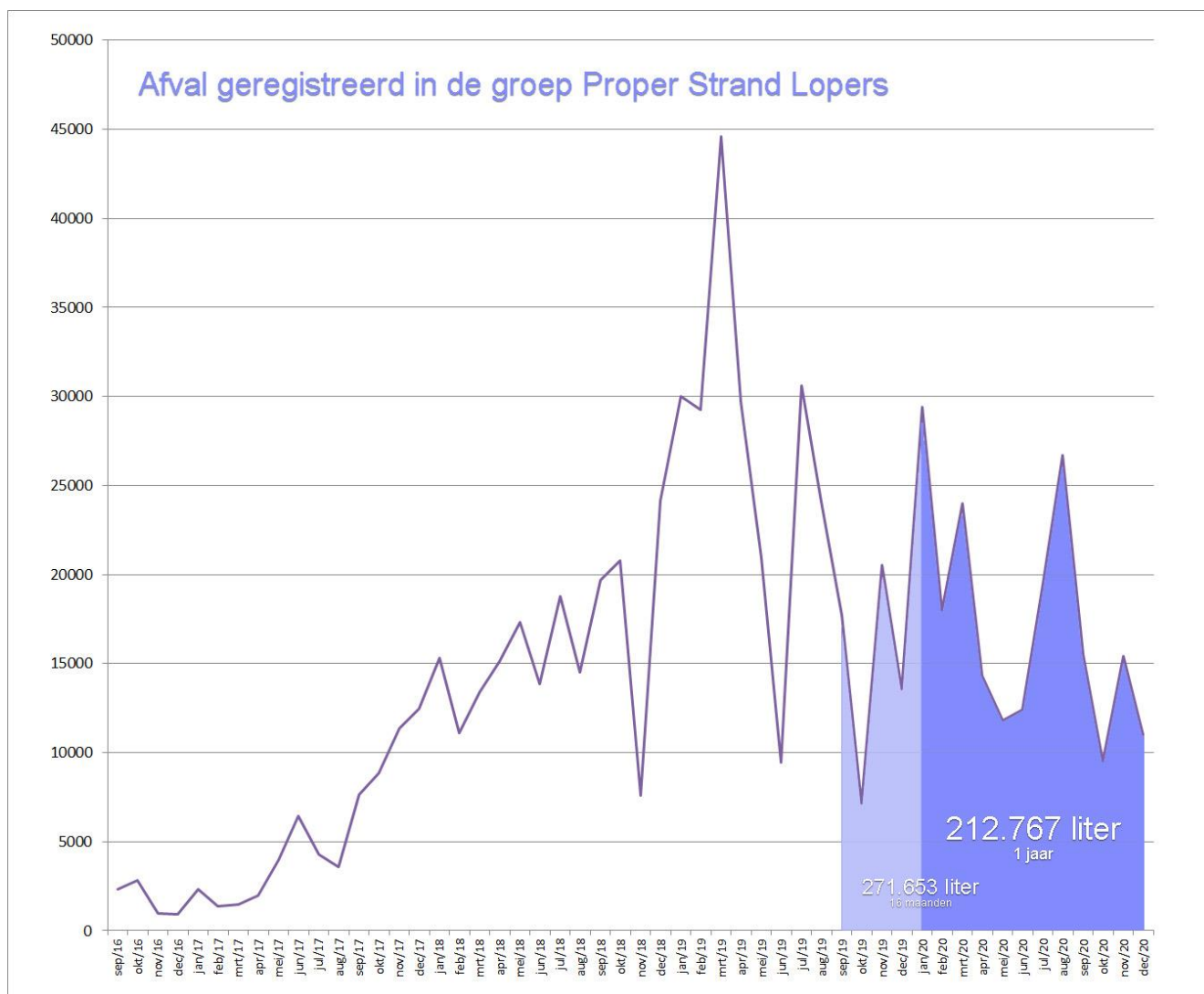
Geplaatste berichten

Zwerfafval ruimen is de motor van onze organisatie. De simpele daad van het ruimen betekent voor velen het begin van een reis naar een zeer brede bewustwording over ons consumptiegedrag en onze individuele ecologische impact. Het is dan ook van uiterst belang dat de inzet van alle vrijwilligers optimaal verzilverd wordt.

Om ieders bijdrage te maximaliseren is het nodig om de problematiek op alle niveaus aan te pakken, dit is onmogelijk zonder het tellen en verwerken van hetgeen zij vrijwillig en belangeloos voor de gemeenschap hebben opgeruimd

Elke maand worden alle opruimacties die in de facebookgroep werden geplaatst geteld aan de hand van een visuele schatting van het volume en verwerkt met de locatie van de ruimactie. Er wordt ook steeds een selectie gemaakt van de interessantste foto's waaruit maandelijkse albums worden gemaakt die te bekijken zijn via 'Foto's -> Albums'. Via deze weg zijn opruimacties uit een bepaalde periode in het verleden makkelijker te raadplegen. **Wij beschikken over alle registraties, dus alle cijfers uit alle jaarverslagen hebben steeds geregistreerde foto's als backup!**

Totaal geruimd volume

TOTAAL VOLUME VAN INDIVIDUELE EN GEZAMENLIJKE OPRUIMACTIES in het 4de jaar: 212.767 liter (271.653 liter in 16 maanden) door middel van 2.595 (3.723 - 16 maanden) registraties.

Bovenstaande grafiek toont het totale geruimde jaarlijkse volume sinds het bestaan van de groep. Het laatste werkjaar zien we een **daling van 27% in volume** vergeleken met het geregistreerde volume van het vorige jaar. Deze volumes worden berekend met **alle geregistreerde acties in onze groep die gestaafd zijn met foto's, dit enkel en alleen door vrijwilligers.**

Deze grafiek is louter informatief en geeft GEEN nauwkeurig beeld weer van de zwerfvuilproblematiek over de betreffende regio's. De dynamiek op ons platform is te groot doordat er steeds nieuwe opruimverenigingen ontstaan rondom de kust die initieel hun acties plaatsen in onze groep om zo door te groeien naar volwaardige organisaties, en later verdwijnen om een eigen groep vormen. Ook werden de laatste maanden van het werkjaar nog weinig big bags, die steeds garant staan voor grote volumes, geplaatst door vissers in kader van Fishing For Litter. Ook zij hebben nu een eigen platform waar ze hun resultaten in plaatsen. Dit alles maakt enig vergelijk met voorgaande jaren onbetrouwbaar. **Een beter beeld krijgen we verder in het verslag, door bijvoorbeeld enkel de situatie te bekijken aan de Belgische kust.**

Sinds opstart van de groep werden er 9.815 registraties geplaatst

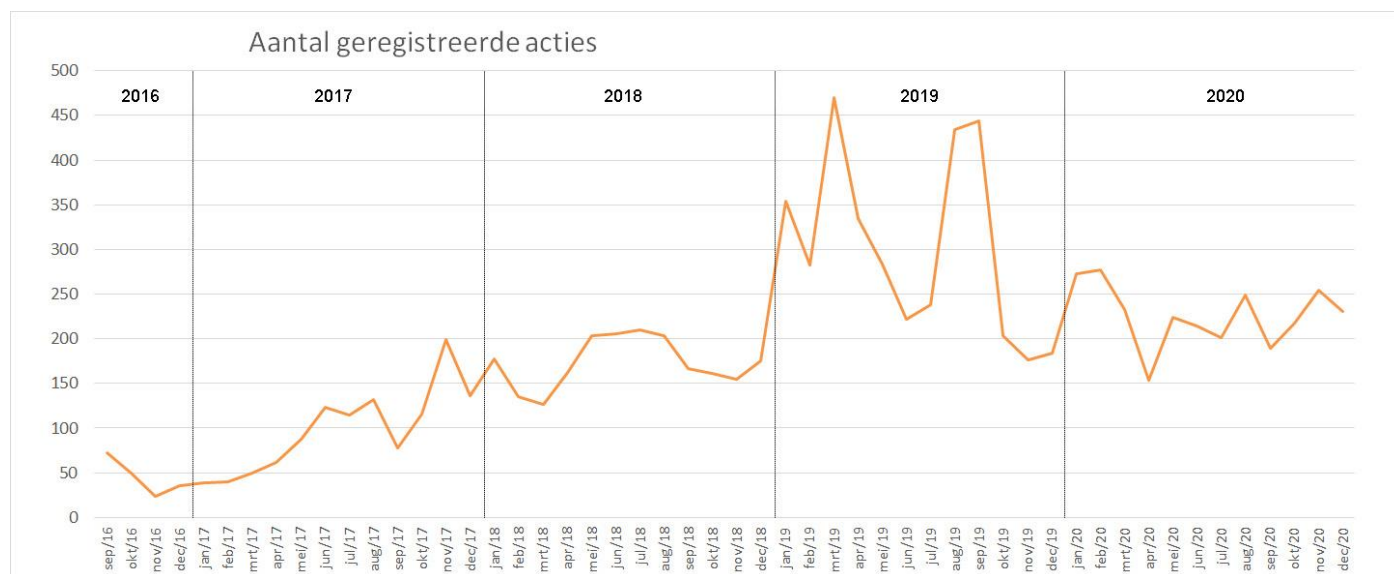
We kunnen met zekerheid stellen dat **het geruimde volume van vrijwilligers grotendeels sterk afhangt van de weersomstandigheden**, maar er is uiteraard ook een correlatie met de stijging in het ledenbestand. Een nieuwe parameter die alle grafieken heeft beïnvloed is de COVID-19 crisis. Tijdens de lockdown en de daaropvolgende maanden is een duidelijke daling van het volume te zien.

Aantal acties

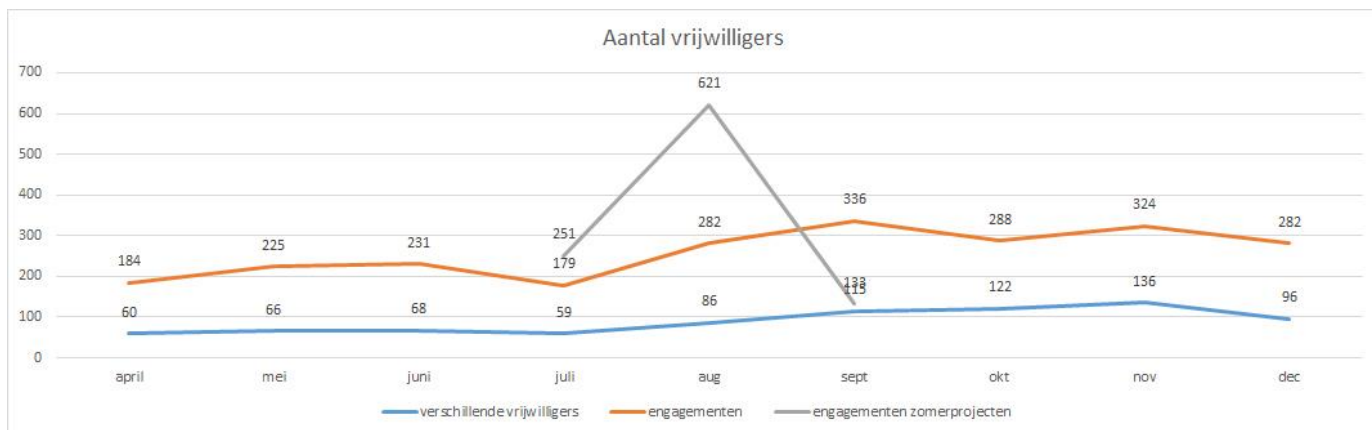
Een registratie telt als actie en **staat niet gelijk aan het aantal vrijwilligers** die hieraan meedoen. Een groepsactie wordt namelijk ook als een enkele actie geregistreerd. In werkelijkheid zijn er dus meer mensen op de been gebracht.

De stijging in aantal acties is in principe veel belangrijker dan de geruimde hoeveelheid. De bewustmaking van de bevolking heeft op langere termijn een grotere impact dan het bestrijden van de symptomen.

Onderstaande grafiek illustreert alle geregistreerde ruimacties sinds ontstaan van ons initiatief. **In het jaar 2020 werden er 2.716 acties geregistreerd**, dit is een **daling van 25%** in vergelijking met het uitzonderlijk actieve jaar voordien (3.625). **Dit zijn gemiddeld ruim 7 geregistreerde opruimacties aan onze Belgische kust per dag.**

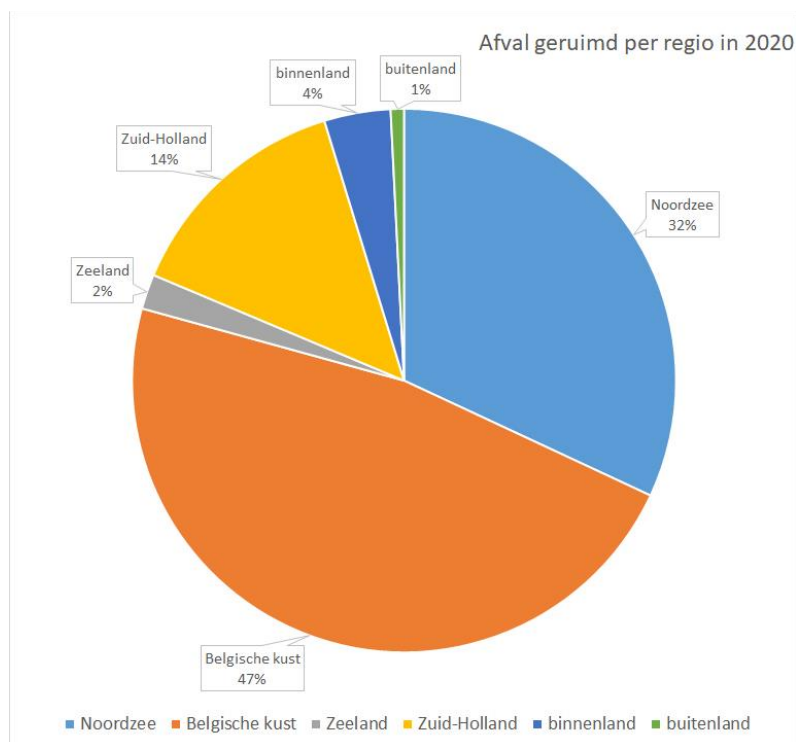
Sommige vrijwilligers gaan bijna dagelijks op pad om een bijdrage te doen aan de netheid van de omgeving, anderen doen dit slechts sporadisch of een enkele keer. Om een beter zicht te krijgen op hoeveel mensen er effectief hebben geruimd tijdens acties werden de registraties sinds april 2020 verfijnd. De grafiek hieronder geeft per maand weer hoeveel verschillende mensen zich hebben geëngageerd in opruimacties, en het totaal van engagementen met het aantal tijdens de zomerprojecten apart. Dit is een lichte onderschatting, soms is het uit de geplaatste berichten niet duidelijk uit te maken hoeveel mensen mee op pad zijn gegaan om te ruimen.

Als we de gemiddelden (verhouding tussen aantal acties/aantal vrijwilligers) toepassen op het ontbrekende eerste kwartaal komen we op een totaal van **3.966 keer dat vrijwilligers zich hebben ingezet op een jaar tijd. Dit zijn bijna 330 mensen per maand en dus bijna 11 vrijwilligers dagelijks.** Dit betreft enkel de opruimacties aan onze Belgische kust.

Totale verhoudingen

Dit zijn de **verhoudingen** van grofweg **alle locaties** die door vrijwilligers worden geruimd en de regio's van waaruit zwerfvuil wordt geregistreerd. **Deze taartdiagram toont dus enkel de optelsom van opruimacties die in onze groep werden geplaatst en kunnen niet veralgemeend worden.**

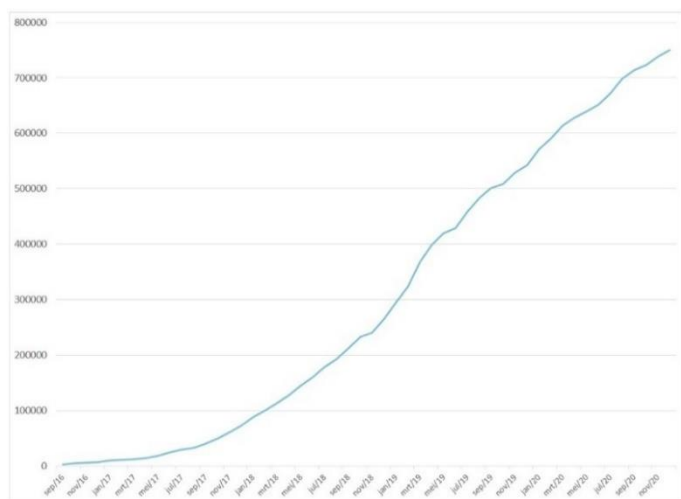

De grootste fractie wordt nog steeds geplaatst vanuit de Belgische kust, gevolgd door het aandeel van vissers uit de Noordzee - die begin 2018 startten met registraties maar rond september hiermee ophielden - en de groep die sinds 2018 begon te registreren in onze groep: 'Schoon Goerree Overflakkee'. Dit is een eiland ten noorden van Zeeland met een kustlijn die bijna tweemaal langer is dan de Belgische kust en waar sinds een paar jaar een groep van mensen enorme volumes zwerfafval ruimen. De resultaten uit het binnenland zijn steeds van leden die geen registraties in een van onze vele splintergroepen doen, dus de werkelijke resultaten vanuit het binnenland zijn vele malen groter dan hier afgebeeld. In het jaarverslag van ZwerfvuilNET zullen alle resultaten van aangesloten leden worden opgelijst.

In kader van Fishing For Litter (KIMO) wordt een groot volume afval uit de Noordzee rechtstreeks opgevisst door reders uit de Belgische visservloot. Een beperkt aantal vissersvaartuigen plaatsten geregeld foto's in onze groep van grote zakken (1.000 liter) afval. Deze zakken en de ophaling ervan wordt hen ter beschikking gesteld door de FOD Leefmilieu. De activiteiten die de bemanning hieromtrent doen worden meegeteld in onze registraties, maar zijn steeds verminderd doordat zij nu op verschillende platformen registreren. Dit is jammer gezien onze leden deze acties niet meer in de groep kunnen volgen terwijl er wel nog steeds foto's van dierenleed worden geplaatst die in vele gevallen door resten van vissersnetten veroorzaakt zijn. Het sensibiliserende effect van hun opgevisst afval is op ons platform dus voor een groot stuk weggevallen ten nadele van de sector.

Het opgevisste afval betreft in ongeveer 80% van het volume materiaal dat gerelateerd is aan de visserij zoals drijvende netten. In 2020 zou er 17.735 kilo afval zijn opgevisst door 23 deelnemende schepen. (cijfers FOD leefmilieu)

Afval geruimd sinds oprichting

Sinds oprichting van het initiatief in 2016 werd er een volume van 750.000 liter afval geregistreerd.

Dit is het volume van een zwembad van 50 meter lang, 10 meter breed en 1,5 meter diep.

Situatie aan de Belgische kust

Gezien de weersomstandigheden aan de kust sterker inspelen op de activiteiten van vrijwilligers en de geruimde hoeveelheden noopt dit ons om deze specifieke situatie naderbij te bekijken. Vooral de wind, temperatuur, regenval en de getijden spelen een bepalende factor, alsook zijn dit de elementen die bepalend zijn voor de hoeveelheid afval dat aanspoelt.

Wind: aanvoer van drijvend zwerfvuil, legt zwerfvuil in diepere zandlagen bloot, motor voor golven die zwerfvuil uit onderste lagen vooroever losweken en zandbanken doen verschuiven.

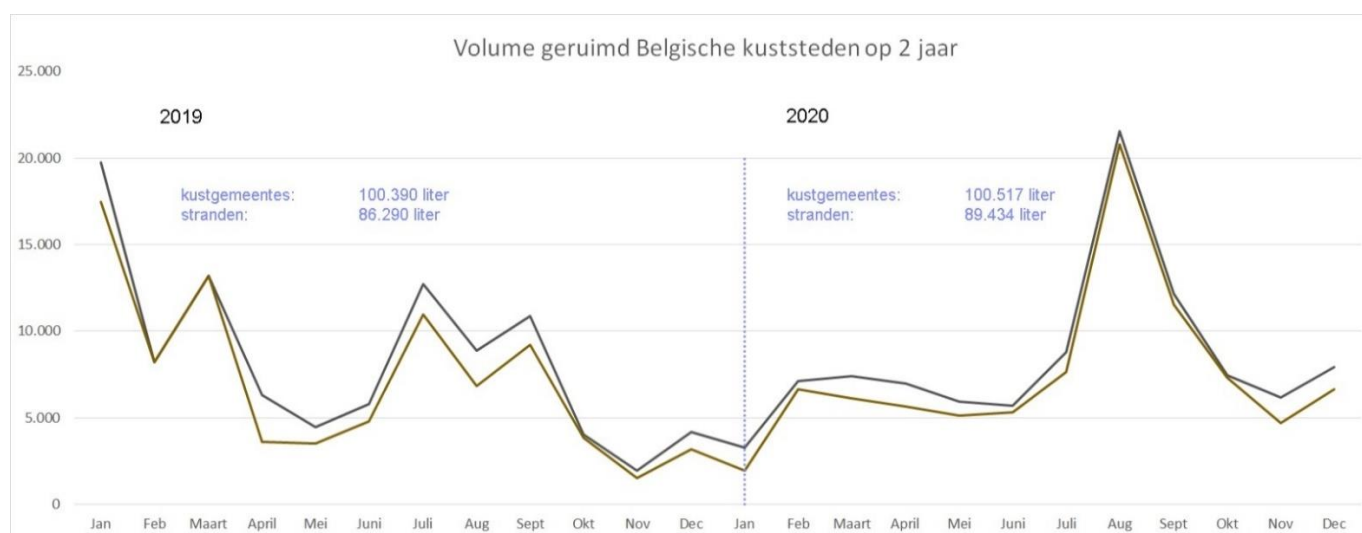
Temperatuur: graadmeter van drukte aan de kust, vooral tijdens de vakanties.

Regenval: zorgt voor aanvoer van zwerfvuil vanuit binnenland die via binnenwateren in zee terechtkomt.

Getijden: door de getijden verplaatst er zich een grote watermassa en bij springtij ligt er traditioneel meer afval op de verste vloedlijn

De resultaten van metingen aan de kust kunnen we ondertussen al op langere termijn vergelijken. Dit is ook de regio waaruit op meer dan wekelijkse basis registraties volgen (in 8 op de 10 kustgemeenten).

Het geruimde volume staat uiteraard in correlatie met het stijgende aantal leden, het seizoen en de mate waarin het afval zich periodiek heeft opgestapeld. **De grafiek voor de situatie aan de kust heeft zich op lange termijn al geruime tijd gestabiliseerd.** Er kan namelijk niet meer geruimd worden dan er afval aanspoelt.

Op bovenstaande grafiek is het volume van geruimd afval te zien over de laatste 2 jaar. In 2019 is een gemiddelde daling te bemerken en in 2020 gaat de grafiek gemiddeld terug omhoog. De resultaten in de kustgemeenten zijn opgesplitst in enerzijds strand/duinen en het totale geruimde volume in de gemeente. Beide lijnen op de grafiek illustreren dat het verschil van totale volume in kustgemeentes en strand/duinen apart steeds zeer gering is.

De duidelijke buitensporige piek in augustus werd veroorzaakt door een geruimd recordvolume als gevolg van toerisme tijdens de hittegolf. Opvallend zijn de herfst- en wintermaanden in 2019 die wat betreft geruimde volumes beduidend kalmer waren dan vorige jaren. Hiervoor zijn meerdere factoren verantwoordelijk, maar de voornaamste zal de gemiddelde daling van de hoogste windkracht (laatste kolom onderstaande grafiek) zijn in combinatie met een overheersende zuidelijke windrichting die in deze periode een bepalende rol heeft gespeeld. Mogelijks is er toen zeer veel afval drijvend aangespoeld aan kusten die ten oosten aan de Noordzee grenzen en niet aan onze kust.

Hoewel de windkracht veelal bepalend is voor hoeveel afval er vanuit zee komt aangespoeld willen we opmerken dat er ook boven de vloedlijn(en) heel wat afval bloot komt te liggen na wegblazen van de bovenste zandlagen. Dit was vooral het geval na de winterstormen. Er werd tot onze verrassing redelijk wat afval geregistreerd tijdens de lockdown ondanks de bewegingsbeperkingen en relatief kalme weersomstandigheden.

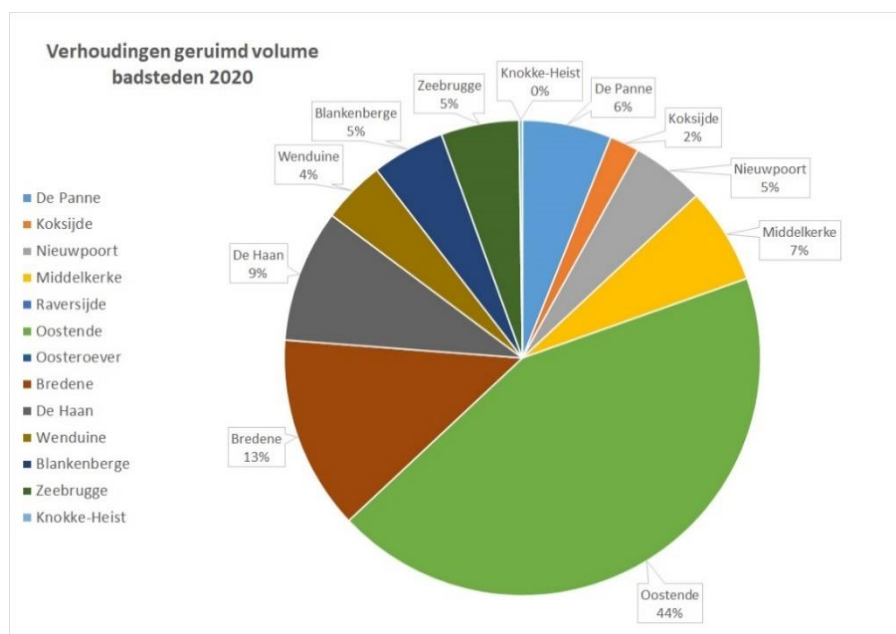
WINDRICHTING	Significante windrichting 2019-2020 / 10 minuten				Significante Windkracht 2019-2020			
	N-E	E-S	S-W	W-N	0-5	>5 -7	>7-10	>10
GRADEN	0-90	91-180	181-270	271-360	0-5	>5 -7	>7-10	>10
September	596	1030	1711	928	2190	1314	632	162
Oktober	807	1477	1400	652	2354	1219	636	183
November	434	2432	869	507	2602	930	604	164
December	260	1815	1695	616	1930	1204	853	457
Januari	225	1415	2066	551	1836	1254	980	270
Februari	66	634	2586	790	816	717	1227	400
Maart	1432	808	1631	466	1518	1116	1200	555
April	2368	948	552	413	2491	1137	520	156
Mei	2197	633	1036	560	2287	872	729	558
Juni	1059	736	1235	1130	2420	981	677	116
Juli	611	437	2133	1240	2432	1219	740	71
Augustus	1032	933	1631	809	2784	975	459	237

In ons vorig jaarverslag hebben we een correlatie met de combinatie windkracht/windrichting en geruimd volume kunnen aantonen. We hebben van verdere opvolging afgezien wegens de crisis die dit verband heeft verstoord.

Verhoudingen per kustgemeente

Gelet op de totalen is er in Oostende – 44% van het totale volume - het meest geruimd dan op andere locaties. Er zijn meer leden uit Stad Oostende (die meeste inwoners telt) dan elders en er worden traditioneel ook meer projecten in Oostende uitgerold.

De volumes zijn meestal afhankelijk van een of meerdere gangmakers/topruimers in bepaalde gemeenten, in combinatie met de steun die vanuit de betreffende gemeente wordt verkregen. Deze mensen zijn onschatbaar in het bewustmakingsproces in hun omgeving. Een goed voorbeeld hiervan is de kleine kuststrook van Bredene die in verhouding de meeste opruimacties boekt, wat het een zeer interessante plaats maakt om een gedetailleerd beeld te krijgen van de instroom van zwerfvuil. Ook aan de westkust in De Panne, Nieuwpoort en Middelkerke worden sinds een jaar terug steeds meer registraties gedaan.

Gemiddelde hoeveelheid zwerfvuil

Er zijn heel wat wetenschappelijke onderzoeksinstellingen bezig met het in kaart brengen van de hoeveel zwerfvuil er aanspoelt, rondrijft en in onze omgeving terecht komt en dit voor de gehele grootorde van plastics en andere objecten.

Voorlopig menen wij als burgerinitiatief al een zeer goede algemene indicatie te hebben van het zwerfvuil dat op strand te vinden is. Er zijn echter nog een aantal zaken factoren die hierin kunnen scherper worden gesteld:

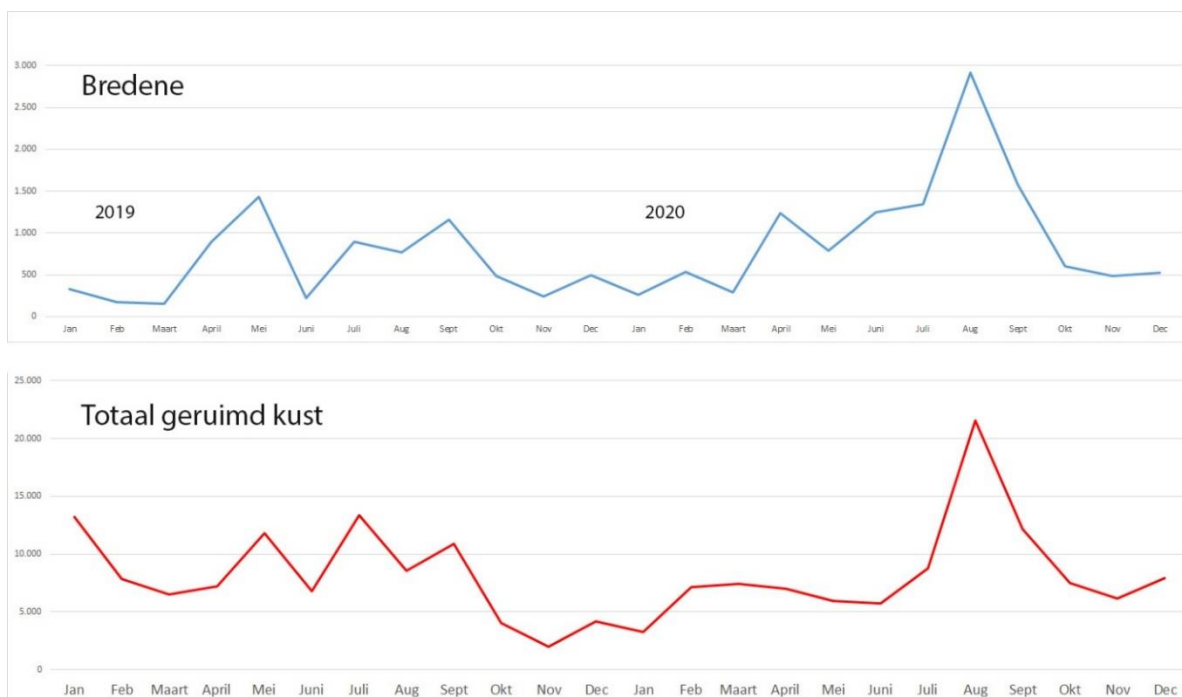
- de resultaten zijn op basis van visuele schattingen
- een fractie van ruimacties wordt niet in onze groep geregistreerd
- er is voorlopig geen onderscheid tussen hetgeen aanspoelt, achtergelaten wordt, of door wind bloot komt te liggen
- niet overal wordt er evenveel geruimd (zeer weinig registraties uit Koksijde en Knokke)

Los van bovenstaande beperkingen die we d.m.v. toekomstige aanpassingen kunnen verhelpen is er grote waarschijnlijkheid dat onze resultaten in het algemeen waarheidsgetrouw zijn. Om dit te toetsen vergelijken we de meest nauwgezette resultaten op een bepaalde locatie met het geheel.

	km kust	liter geruimd	acties	zo < mogelijk liter/actie	zo > mogelijk acties/km	liter/km
De Panne	4,7	1.695	189	8,97	40,21	360,64
Koksijde	8	2.355	22	107,05	2,75	294,38
Nieuwpoort	3,7	6.825	125	54,60	33,78	1844,59
Middelkerke	7,7	4.854	148	32,80	19,22	630,39
Raversijde	2,3	2306	213	10,83	92,61	1002,61
Oostende	5	23099	326	70,86	65,20	4619,80
Ooster	1,5	8990	150	59,93	100,00	5993,33
Bredene	4,4	7.238	297	24,37	67,50	1645,00
De Haan	5,7	8.950	154	58,12	27,02	1570,18
Wenduine	4	10.253	70	146,47	17,50	2563,25
Blankenberge	3,6	5.375	81	66,36	22,50	1493,06
Zeebrugge	5,3	6.030	214	28,18	40,38	1137,74
Knokke	10	2.660	13	204,62	1,30	266,00
	65,9	90.630	2.002	45,27	30,38	1375,27

Om een **nauwkeurig beeld** te krijgen van **hoeveel zwerfvuil er per locatie** aan de kust aanspoelt is **Bredene de gemeente bij uitstek**. De laatste 2 jaren zijn er hier in verhouding tot de lengte van hun kuststrook de **meeste acties geregistreerd, én op de meest frequente basis**. In 2020 waren er gemiddeld 21 ruimacties per maand op een kuststrook van amper 4,4 km waarbij het hoogst aantal 45 en laagst aantal 12 ruimacties bedraagt. (Op Oosteroever meer acties per km, maar meer ouder afval tussen strekdam)

Als de resultaten in Bredene in overeenstemming zijn met de resultaten over de gehele kust zou dit een indicatie zijn dat de gegevens representatief zijn. Onderstaande grafieken tonen dit effectief mooi aan. We merken hierbij op dat de **resultaten in Bredene maar 13%** vertegenwoordigen van hetgeen over de gehele kust werd geregistreerd. In 2019 volgden beide grafieken elke maand dezelfde trends, in 2020 zijn er een 3-tal maanden (feb, mrt en mei) tijdens en net na de lockdown waar de onderste grafiek een licht tegengestelde trend optekent.

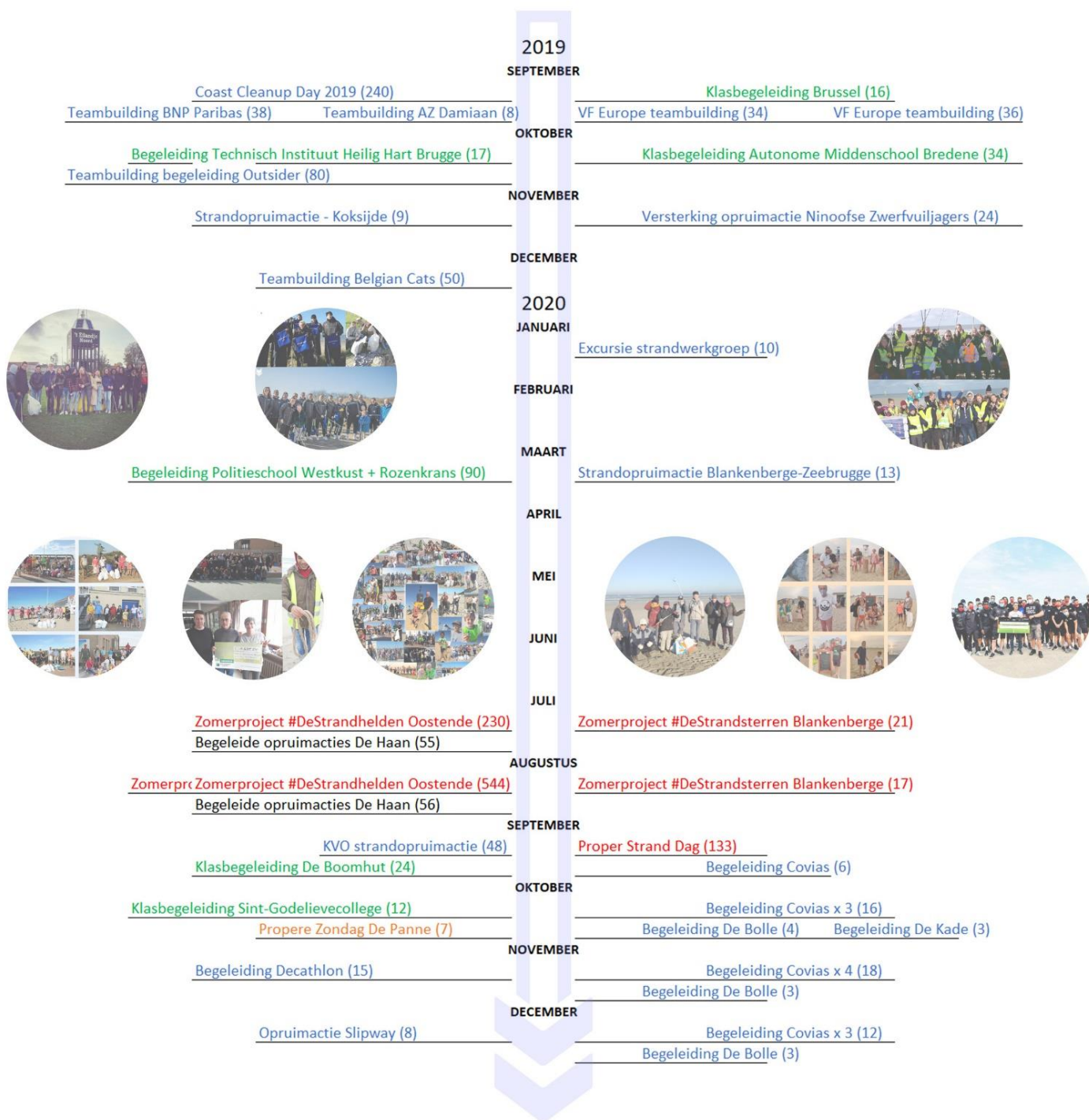

Als we dus de resultaten van Bredene transponeren naar de gehele lengte van de Belgische stranden (en duinen) - en geen rekening houden met lokale verschillen in zwerfvuil - kunnen we aannemen dat **de totale hoeveelheid zwerfvuil voor 2020 ongeveer 110.000 liter bedraagt** (7.238 liter x 67 km / 4,4km). **Dit is slechts 10% meer dan wat er in werkelijkheid in de groep is geregistreerd van volume.**

Gezamenlijke opruimacties

In onderstaande tabel worden de gezamenlijke opruimacties afgebeeld die door de groep Proper Strand Lopers zelf of in samenwerking met andere organisaties of gemeentebesturen hebben georganiseerd. Zoals de voorgaande jaren zijn de resultaten van deze opruimacties nog steeds slechts een fractie van wat er individueel wordt geruimd.

Waar we vorig werkjaar 2.591 mensen kunnen hebben engageren tijdens allerlei groepsacties hebben we in de 16 maanden een daling tot 40% van vrijwilligers (1.546) opgetekend. Dit is vooral te wijten aan de COVID19-crisis.

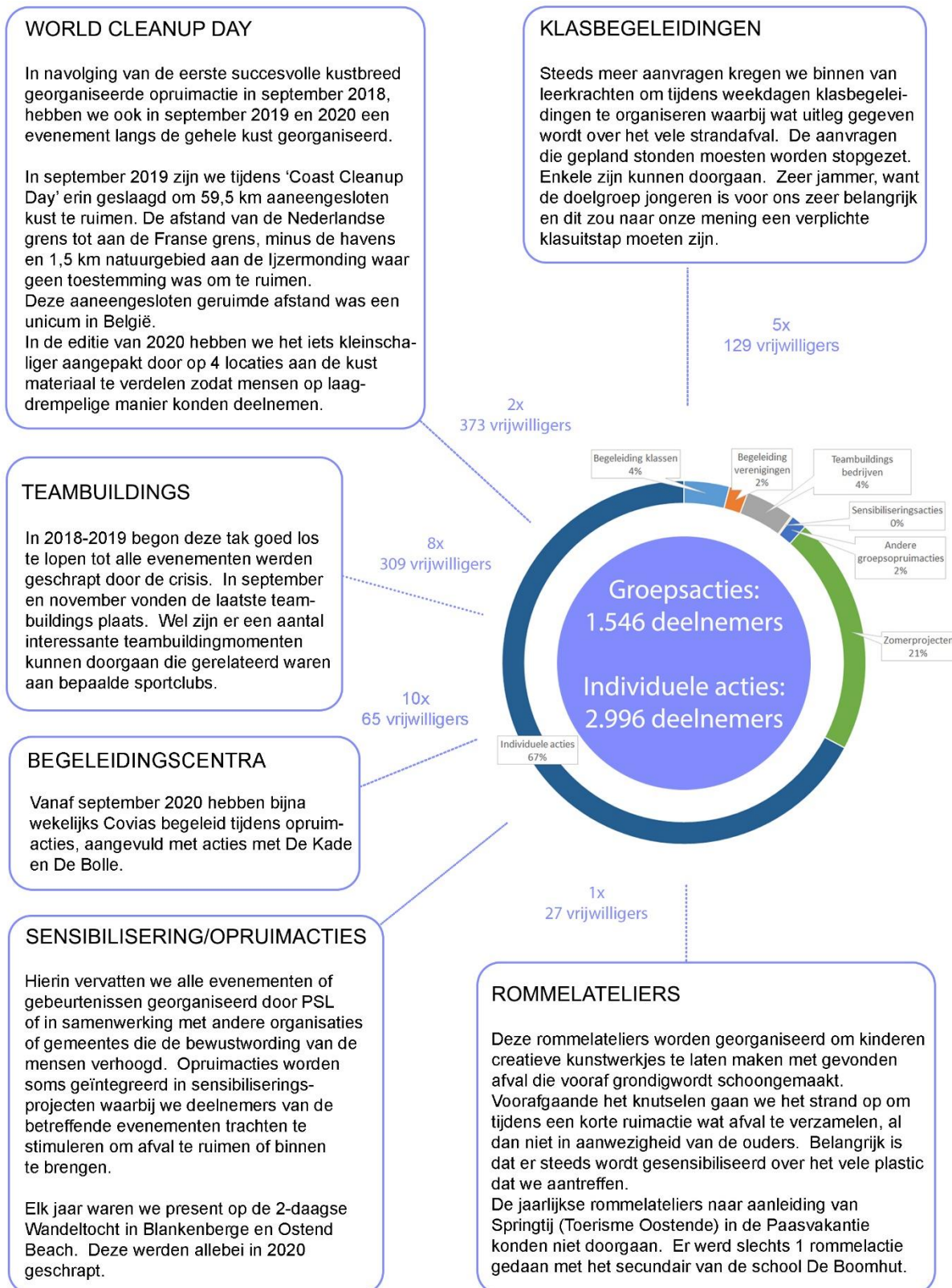

(tussen haakjes het aantal deelnemers)

Soorten groepsacties

Het organiseren van opruimacties voor groepen laat toe **meerdere personen te initiëren in de zwerfvuilproblematiek**. Het is een zeer belangrijke methode om de samenleving bewust te maken, nieuwe leden te verwerven en het creëren van groter draagvlak voor onze organisatie. We beschikken hiervoor over een team van begeleiders en de nodige verzekering.

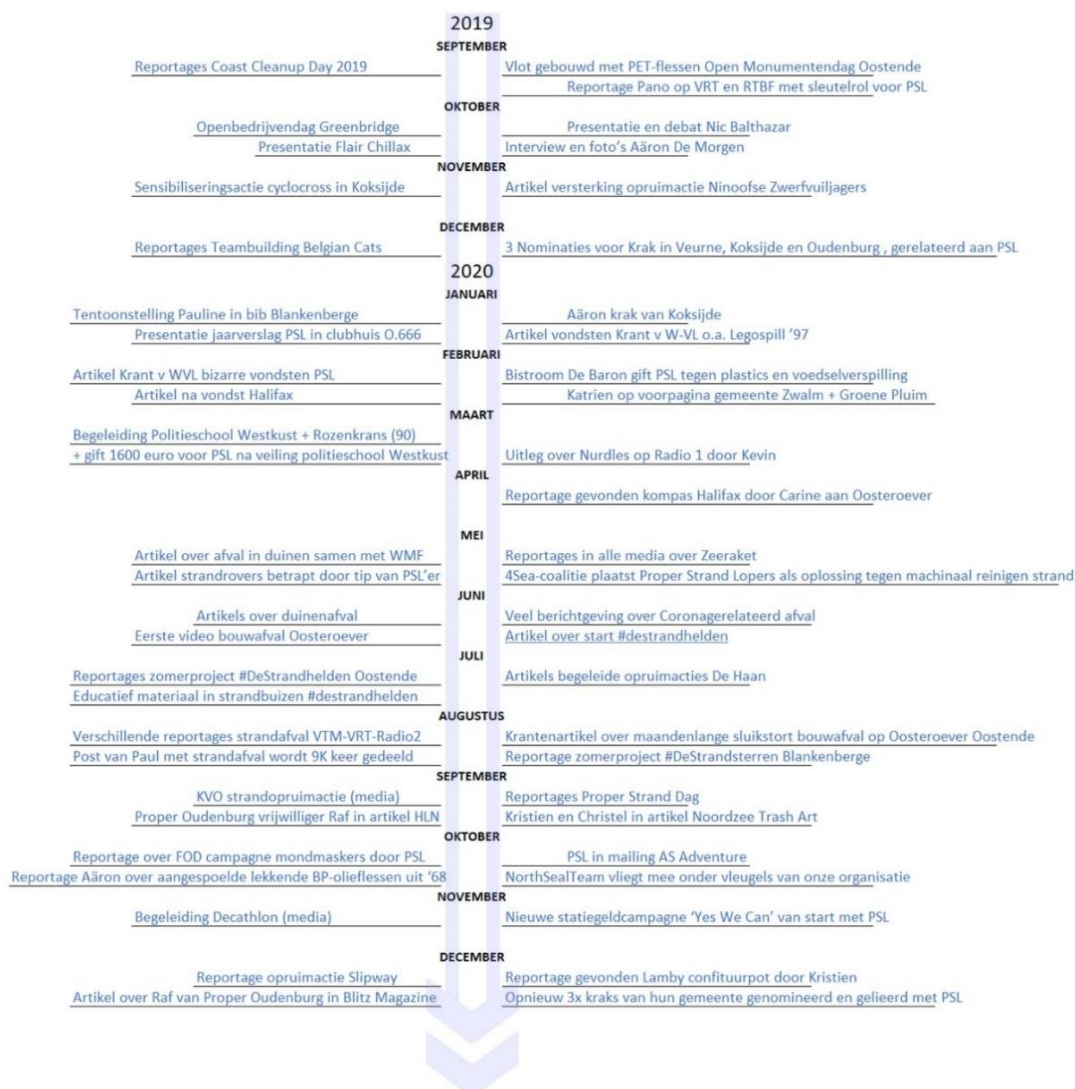
Naast de reguliere opruimacties die we organiseren en al dan niet coördineren naargelang hevige weersomstandigheden of zandsuppleties (ism Afdeling Kust) kunnen we onze opruimacties als volgt onderverdelen:

Zoals de twee vorige jaren duidelijk lieten zien wordt het grootste aandeel van geruimd volume afval nog steeds via individuele acties in de groep geregistreerd. Het is voor vrijwilligers makkelijker om niet gebonden te zijn aan een bepaalde locatie en tijdstip om wat zwerfvuul te ruimen. Dit maakt dat we ook korter op de bal kunnen spelen en oproepen tot ruimen naargelang bepaalde weersomstandigheden.

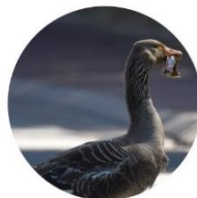
Sensibilisering

De sensibiliseringsacties omvatten alle gebeurtenissen waarbij we met of zonder samenwerking met de gemeente grote groepen van mensen bereiken om over ons initiatief of de problematiek te communiceren. Meestal wordt dit gecombineerd met het verzamelen van contactgegevens voor nieuwsbrieven, het promoten van petitie of het opruimen van specifieke afvalitems in de omgeving. Deze acties dragen dus vooral bij aan het vergroten van ons netwerk en draagvlak.

Bijzondere vondsten

	2019	
	SEPTEMBER	
	OKTOBER	<u>Eendemosselen blok in Middelkerke</u> <u>Duinengroei mag blijven in Raversijde</u>
<u>Gsm gevonden op Oosteroever terug naar eigenaar</u>	NOVEMBER	
	DECEMBER	<u>Kadaver Jan Van Gent door touwverstrengeling in Noord-Frankrijk</u>
<u>Legovondst van de Tokio Express spill in '97</u> <u>Nike schoen van Maersk Shanghai Spill</u>	2020	
<u>Lading van zware deksels mazoutfilters</u>	JANUARI	
	FEBRUARI	<u>Verstrikte zeehonden gered in Ameland en Terschelling, eentje met verpakking rond nek</u> <u>Zeehond sterft door restanten sportvisserij Pieterburen</u> <u>Vogelnest gespot gemaakt van vispluis Ichtégem</u>
<u>Vondst achterband Halifax bomber WWII Oosteroever</u> <u>Vondst colaflesjes van het jaar '49 en '57 in Zeebrugge</u>	MAART	<u>Embryonale duinen onrechtmatig genivelleerd in Raversijde</u>
<u>Boei gevonden in Westende en terug bezorgd aan zeevierboerderij</u> <u>Kompas van navigator Halifax gevonden Oosteroever</u>	APRIL	<u>Vondst verzwakte Zeekoet in Wenduine en werd opgevangen door Vogelasiel VOC</u> <u>Overall aan de kust groeit Zeeraket door afwezigheid menselijke activiteit</u> <u>Mysterieuze organische vondst door Walter in Bredene blijft nog steeds een raadsel</u>
<u>Cognac fles uit interbellum aan Oosteroever geanalyseerd door VLIZ</u> <u>Lego zwemvlies in Oostende van Lego Cargo Spill '97</u>	MEI	<u>Twee zwarte eenden Bredene, eentje net niet gered</u> <u>Strandrovers van 'Chinese hoedjes' betrappt door tip van PSL'er</u>
<u>Vondst twee verloren kiteboards terug bij eigenaars</u>	JUNI	<u>Twee gevallen van ganzen met stuk blik rond bek</u>
<u>19e Eeuwse waterkruik 'Selters' aan Oosteroever</u> <u>Intacte chipszakken gevonden uit 2001 en de jaren '80</u> <u>Vondst plastic schijf vanship in New Hampshire in 2011</u>	JULI	<u>Verstrikte zeehond Den Haag</u> <u>Zeehond dood door verstrikking Pieterburen</u> <u>Start project duinvorming Oosteroever</u>
<u>Vondst van gouden ring in Bredene</u> <u>Vondst blauwe flipper Lego Spill '97 aan Westerstaketsel</u>	AUGUSTUS	<u>Zeehond dood door touw rond nek in Nieuwpoort</u> <u>Hondshaai vanop droge gered in Wenduine</u> <u>Zeldzaam geval van Spitsnuitdolfijn in Nieuwpoort, na redding opnieuw aangespoeld</u> <u>Houtduif en meeuw binnengebracht in VOC</u>
<u>Verloren: Rugzak; surfzeil en veel brillen in de groep geplaatst</u> <u>2x Gsm gevonden en terug bij eigenaars</u>	SEPTEMBER	<u>Veel kadavers aan vloedlijn door storm (Jan Van Gent, Noordse stormvogels, ...)</u>
<u>Twee kardinaalboeien aangespoeld</u> <u>Kiteboard + brillen oproep van verlies</u> <u>Vondst lekkende BP-olieflessen uit '68 verspreid over groot gebied</u>	OKTOBER	<u>Redding uitgeputte vogel</u>
<u>Mooi witklei pijpenkopje 17-18e eeuw</u> <u>Veiligheidsglas op stranden door zand van op de wegen na storm</u>	NOVEMBER	<u>Veel dode vogels door uitbraak vogelgriep</u>
<u>Vondst houten kist die vanuit Poperinge is gedreven</u> <u>Vondst mooie koffietas Stracké van RMT</u> <u>Veel verloren voorwerpen: knuffel, sleutel, GoPro en brillen</u>	DECEMBER	<u>Jonge zeehond dood door verstrikking strandvisserij</u> <u>Visser redt verstrikte Jan Van Gent aan boord</u> <u>Hond bijna gestorven door opeten aangespoelde palmolie</u>
<u>Oude flesjes (eentje 1971) gevonden Zeebrugge</u> <u>Vondst duikersfles van Lego Spill '97 in Wenduine</u>		

1) Oude colaflessen

In Zeebrugge werden 2 zeer oude colaflessen gevonden, van '49 en '57. De datums stonden in die tijd nog met locatie van productie (Brugge) aan onderkant fles.

2) Achterband Halifax

Deze band van achterwiel Halifax bommenwerper werd gevonden op oosteroever Oostende bijna 15 jaar nadat de voorbanden werden gevonden in 2006.

De Halifax van de RAF werd door Duits afweergeschut neergehaald tijdens terugkeer van een missie in Dresden in 1943. Drie bemanningsleden vonden de dood toen het toestel is neergestort in zee ter hoogte van oosteroever.

3) Vogelnest uit nylondraad

Een foto van dit vogelnest werd in onze groepgeplaatst door een inwoner van Ichtegem. Deze blauwe draad vinden we veel aan de vloedlijn. Dit noemt men vispluis en is een restant van boomkorvisserij.

4) Oude Cognacfles

Deze oude cognacfles werd gevonden aan Oosteroever Oostende. Na onderzoek door het VLIZ werd hij gedateerd en zou vanuit de periode tussen de twee wereldoorlogen komen.

5) Lego container spill

Deze Lego duikfles werd gevonden in Strouanne en maakt deel uit van de Tokio Express Lego spill uit 1997. Toen een container overboord werd geslagen voor de kust van Cornwall zijn er ongeveer 25 miljoen stukken lego in zee beland. Tussen september 2019 en december 2020 werden er in totaal 4 stukken uit deze verzameling gevonden aan onze kust: 2 zwemvliezen in Oostende en nog een duikersfles in Wenduine. Ook werden een aantal Nikeschoenen gevonden die afkomstig zijn van de Maersk Shanghai cargo spill, 2018, North-Carolina, USA.

6) Kompas Halifax

De kompas werd gevonden aan Oosteroever en aan de hand van de code die op het object staat werd ontdekt dat deze van de navigator van de neergestorte Halifax is. Sergeant L. W. Ketteringham was toen 22 jaar oud en is het enige slachtoffer die toen is aangespoeld. Deze kompas werd als eerbetoon bij het graf gefotografeerd van de soldaat die begraven ligt aan de St-Rikierkerk in Bredene.

- 7) Dit onbekende **mysterieuze biologische object** heeft z'n geheim nog steeds niet prijsgegeven. Gevonden aan de vloedlijn in Bredene en was reukloos, had een harde korst en een zachte sponsachtige binnenkant.
- 8) Deze **oude koperen tabaksdoos** werd gevonden tussen Oostende en Bredene en moet ergens gebruikt zijn in de 16^e-17^e eeuw. Het deksel is nog steeds niet gevonden.
- 9) Dit betreft een **waterkruik van 'Selters'** en komt uit de late 19^e eeuw. Dit natuurlijke water komt uit een bron uit het Taunusgebergte in Duitsland en is van nature uit koolzuurhoudend. Dit bronwater was reeds bekend in het bronzen tijdperk.
- 10) Dit **theekopje** werd gevonden in Bredene en is waarschijnlijk afkomstig van het servies die werd gebruikt op boten van de Oostende-Dover lijn. Het is ontworpen door Stracké, een vanuit Zwitserland afkomstige royalist en hotelier die een succesvolle carrière heeft uitgebouwd in Oostende tussen eind 19e eeuw en begin 20e eeuw. Naar verluidt werden veel zaken op de RMT (Regie voor Maritiem Transport) overboord gegooid.
- 11) Dit mooie **pijpenkopje** werd gevonden in Raversijde Oostende. Pijpenkopjes worden geregeld gevonden en stammen meestal uit de tijd voor de introductie van de sigaret begin 19e eeuw. Ze werden lokaal handgemaakt

met witklei en de productie begon vanaf de tweede helft van de 17e eeuw. Eén vrijwilliger heeft er al 4 verzameld in een jaar tijd in Raversijde.

12) Dit **Lamby confituurpotje** werd gevonden op Oosteroever en werd geproduceerd in 1943.

De persoon die het potje heeft gevonden en gespaard is op zoek gegaan naar de oorsprong ervan. Na wat opzoekwerk heeft ze een mail kunnen sturen naar de achterkleinzoon van de oprichter van de fabriek. Dit was zijn antwoord:

Mijn overgrootvader begon jam met zijn partner Dabin (Confitures Lamby-Dabin). Hij zette het bedrijf vervolgens voort onder zijn enige naam (Confitures Lamby). De fabriek stond in de regio Luik, in Alleur. Kort voor het einde van de oorlog was er een gevecht tussen Duitse soldaten en het verzet dichtbij de fabriek. De Duitse soldaten eisten toen de vrachtwagens van de fabriek, om hun ontsnapping te vergemakkelijken. Mijn grootvader had de delco-koppen verstopt en weigerde ze aan de Duitsers te leveren.

Als vergelding staken Duitse soldaten de fabriek in brand. Mijn grootvader werd naar deportatie gebracht en stierf een paar maanden later in een concentratiekamp. Mijn grootmoeder probeerde het bedrijf na de oorlog weer op te starten, maar zonder succes.

Projecten

Westtoer

Er werd voor 2020-2021 een samenwerkingsvoorstel uitgewerkt samen met Westtoer. Het onderwerp van de samenwerking betreft het opstellen en uitvoeren van een actieplan voor ondersteuning van de 10 kustgemeenten en Westtoer m.b.t. kustbrede sensibiliserende en preventieve acties rond strandafval. Het opstellen en uitvoeren van dit actieplan gebeurde in nauw overleg met Westtoer en de reeds betrokken kustgemeenten.

Proper Strand Lopers verbond er zich dus toe om een actieplan op te stellen dat voor uitvoering gevalideerd werd door de 10 kustgemeenten en Westtoer. Dat was het initieel plan tot de gekende pandemie de prioriteiten bij veel gemeenten sterk verlegde. Overleg was bij momenten quasi onmogelijk maar we verzaakten niet aan onze opdracht. Ondanks we sterk belemmerd werden konden we zoals dit jaarverslag weergeeft in moeilijke omstandigheden in zowat alle kustgemeenten acties opzetten. Vanaf het voorjaar 2021 werd ook het overleg met de kustgemeenten ook terug opgezet. Naast Nieuwpoort, Oostende volgden ook Blankenberge reeds waar we ons tijdens de zomermaanden volop inzetten om soms zelfs dagelijkse opruimacties in groep met vrijwilligers te organiseren. In de andere kustgemeenten gingen het voorbije jaar regelmatig 'Propere Zondagen' door waarbij we een flinke strook strand steeds hebben aangepakt. Dit wordt na het zomerverlof gevoelig uitgebreid met steeds meer locaties en data.

We organiseerden na enkele geslaagde deelnames aan World Cleanup Day een nieuwe formule op die datum. Een beetje noodgedwongen omdat Eneco Clean Beach Cup hun event had verplaatst op dezelfde dag als onze organisatie, dit werd echter een online event uiteindelijk wat erg jammer was omdat we toen alles reeds annuleerden. We lanceerden uiteindelijk de formule van een Proper Strand Dag. Op meerdere locaties konden deelnemers materiaal ophalen en het strand opruimen. Dit werd uiteindelijk toch een groot succes met meerdere opruimbubbels op het strand.

0.666

Proper Strand Lopers staat centraal in de visie rond Circulaire Economie in clubhuis 0.666. Dit huis is een broedplaats en labo voor ondernemers, makers, sociale actoren, kunstorganisaties en burgerinitiatieven. Netwerken, samenwerken, ontmoeten, verbinden, creëren en innoveren vormen de kern van de organisatie. 0.666 is een proeftuin voor circulaire economie, sociaal en maatschappelijk verantwoord ondernemen. 0.666 zet in op een nauwe verbinding en dialoog met de buurt en de stad Oostende waardoor de site opnieuw betekenis krijgt. Het staat voor publieks-werking, participatie en educatie in de vorm van open ateliers, fora, presentaties en evenementen.

Noordzee Trash Art

De inhoud van onze busjes is 100 % afkomstig van de ruimacties van Proper Strand Lopers. Met deze unieke en betaalbare kunstwerkjes wordt het plastic soup-probleem aangekaart bij vrienden en familie.

De opbrengst van de busjes gaat integraal naar de werking van de Proper Strandlopers.

Dit concept werd tot stand gebracht door samenwerking van Proper Strand Lopers Christel Patfoort (ontwerp) en Kristien Degraeve (belettering).

Christel Patfoort werd met Noordzee Trash Art 'Krak van Nieuwpoort' en winnaar van de Groene Pluim.

Plastic labo

Ons Plastic labo is een crealab in de 0.666 en is ontstaan door het Sea Crab Lab, een project is dat werd gesteund door Streekfonds en een plek waar kinderen hun creativiteit kunnen ontplooiën en met allerlei materialen en technieken nieuwe producten maken uit afval. Wij zien aangespoeld afval als grondstof en willen de kinderen aanzetten om deze waardeloze objecten waardevol te maken door ze te verwerken tot kunst en nieuwe functionele producten.

Ervaringsgericht leren de kinderen en jongeren tijdens workshops wat circulair denken omvat en nemen we steeds een stap dichterbij een circulaire economie.

Later diende dit labo als onderdeel van het sensibiliseren van groepen tijdens teambuildings en zeeklassen, waar men de boodschap meekreeg dat het recyclen van plastics niet eenvoudig is en meestal producten oplevert die minder kwaliteitsvol zijn.

Momenteel worden de machines gebruikt in het project 'Seaslate' in samenwerking met de 0.666 en hogeschool VIVES om wandtegels te produceren uit gerecycleerde plastics. Verder staan er verschillende samenwerkingen op til met Hirnegespinst voor het produceren van dijktegels, juwelen met Saints & Bullies en zelf zullen we in samenwerking met Stad

Oostende en Westtoer gerecycleerde asbakken produceren voor strandbars om de bewustmaking te vergroten in de strijd tegen sigarettenpeuken.

North Seal Team

Het North Seal Team is gestart met het beschermen en hoeden van zeehonden na het zien van schrijnende toestanden. Rustende zeehonden op onze stranden zijn vrij nieuw aan onze kust. Ze worden belaagd door omstaanders én honden. Velen onder hen zijn onwetend. De taak, van dit team van gedreven vrijwilligers, is deze personen vriendelijk en beleefd, maar kordaat op afstand te houden (= Guard en Protect) en hen te sensibiliseren. Wanneer een zeehond ziek of gekwetst is, wordt er contact opgenomen met Sealife, zodat het diertje kan worden opgenomen ter verzorging (= Rescue).

Er werd een samenwerking tussen het NST en PSL opgezet voor het financiële gemak die de structuur van een bestaande vereniging biedt, en zo makkelijker steun te kunnen ophalen vanuit de bevolking. Beide organisaties hebben veel raakvlakken en eenzelfde werkingsgebied.

PLUXIN-project

Vlaamse onderzoekers en bedrijven wil met artificiële intelligentie en hightech detectiesystemen in kaart brengen hoe plastic via rivieren naar de zee reist.

Dit is een samenwerking tussen wetenschappers van het VLIZ, de universiteiten van Antwerpen, Gent en Leuven, het Vlaams technologie-instituut VITO en 13 bedrijven uit de Blauwe Cluster (Xenics, Laboratorium ECCA, Colruyt, Haven van Oostende, IMDC, North Sea Port, Antea Group, DEME, Multi, Aquafin, Enviros, dotOcean en de Haven van Antwerpen).

- op zoek gaan naar nieuwe wetenschappelijke inzichten in plasticproblematiek
- inzetten op vlot overleg en integratie tussen industrie, overheid en kennisinstellingen
- streven naar interdisciplinaire innovatie voor en door Vlaamse bedrijven
- toonaangevende Vlaamse commerciële initiatieven stimuleren in een opkomende internationale markt

Proper Strand Lopers maken deel uit van het strategic advisory board ter ondersteuning met kennis en ervaring.

Proper Strand Dag

In kader van World Cleanup Day, zie uitleg pagina 18.

De Strandhelden 2020 – (editie 3)

Inleiding

Het was erg lang onduidelijk hoe we het project #destrandhelden op een veilige manier konden laten doorgaan, maar dit is ons wonderwel zeer goed gelukt. We hebben opnieuw een degelijke observatie kunnen doen van de situatie ter plaatse en hebben genoeg gegevens kunnen verzamelen om een advies te kunnen formuleren naar de toekomst toe. De samenwerking met partner-in-crime Habbekrats was voortreffelijk. Ook met het North Seal team verliep het contacten vlot en op regelmatige basis. Het stranddorp werd herschikt zodat er voor de jongeren een afgesloten bubbel kon worden gemaakt.

Vrijwilligers

Opnieuw zijn veel vertrouwde gezichten komen opdagen en we stellen opnieuw vast dat er een zeer grote meerwaarde zit in het sociaal contact dat onze vereniging kan bieden aan vrijwilligers.

Naast de mensen die traditioneel komen opruimen was het ook opvallend dat we dit jaar de verblijfstoerist hebben bereikt. Dit mede door proactief passanten aan te spreken die interesse toonden in hetgeen in de transparante buizen te zien was. Daarbij konden de vele wandelaars op de strekdam op ons activiteitenbord zien dat er een opruimactie gepland staat en besloten om 's avonds terug te komen en aan te sluiten. Voor de kleinere kinderen is zo'n wandeling snel veel leuker met een grijper in de hand.

Educatie en sensibilisering

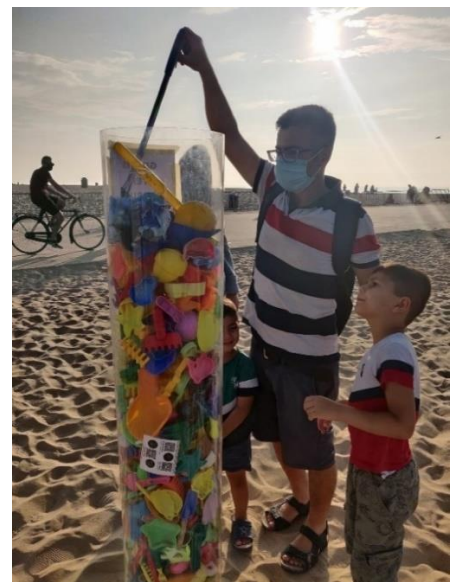
Onze tubes met verzameld afval in verschillende thema's blijven een eyecatcher, maar vooral opener. De educatieve waarde om mensen te confronteren met zwerfval op deze manier, zet sterk aan tot nadenken.

Circulair

Eén tube werd gevuld met speelgoed die we vaak aantreffen tijdens het ruimen. In de tube werd een grijper geplaatst zodat geïnteresseerden speelgoed uit de tube konden grijpen.

Op deze manier wordt hetgeen we opruimen opnieuw hergebruikt en dragen we toe tot het circulaire gedachtengoed.

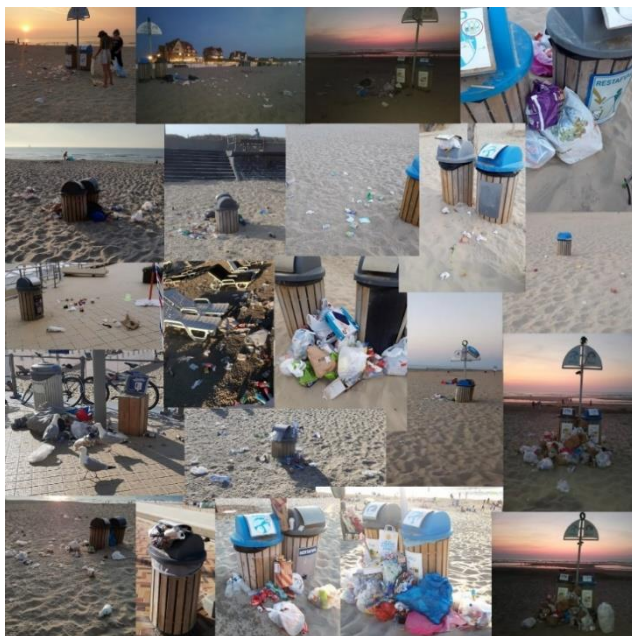
Dagsjestoeristen

De weersomstandigheden en vele communicatie rond COVID19 speelden ons de eerste 2 weken parten. Ook qua vrijwilligers bereikten we niet onze eigen doelstellingen. Net zoals vorig jaar is de start van het bouwverlof ook de officiële start van het strandafvalseizoen gebleken. Net zoals de media en andere strandgasten konden we vaststellen dat ons stuk strand tussen Klein Strand en Casino een duidelijke hotspot is voor de dagtoeristen. Dat heel wat nieuwkomers die met de trein komen een groot deel van de dagtoeristen blijken te zijn werd door de crisis versterkt. We herkennen de ouderwetste frigobox toeristen in deze grote groepen families, maar stellen vast dat men anno 2020 veel meer dan vroeger kiest voor consumptieartikelen in wegwerpverpakkingen.

Infrastructuur

Het is vooral het volume aan afval dat problematisch wordt op topdagen. Het huidige afvalinzamelsysteem is niet voorzien op het inzamelen van al deze verschillende type verpakkingen. Een literfles raakt zeer moeilijk door een wel zeer kleine opening in de PMD bakken, een tweeliterfles helemaal niet. Een zakje verzameld afval kan niemand kwijt in de restafvalbakken. De handeling om en de klep omhoog te houden en met de andere hand items uit het zakje te

halen is gewoon fysiek onmogelijk. Neem daar nog eens bij dat in de huidige tijden eigenlijk niemand met blote hand een klep wil vastpakken van een afvalbak en we komen tot de taferelen die we regelmatig zagen ... lege vuilbakken op het strand met enorm veel bijplaatsing.

Voorbeelden van bijplaatsing zomer 2020 over gehele kust

Deze **bijplaatsing** was deze zomer een van de grootste oorzaken van zwerfvuil dat eigenlijk zonder extreem grote investeringen kan vermeden worden. Dit was het geval in bijna alle kustgemeentes. Zwerfvuil rondom de afvalbakken wordt door de gemeentelijke diensten tegen de late avond meestal niet meer verwijderd en meeuwen hebben vrij spel om de geplaatste zakken open te pikken, wat uiteindelijk resulteert in verdere verspreiding van de inhoud ervan.

De deksels met kleppen doen voortreffelijk hun werk in slechte weersomstandigheden waarbij er geen water in de bak kan komen, meeuwen er afval uit kunnen pikken of er afval uit kan waaien met de wind. Maar **op piekmomenten in de zomer faalt deze infrastructuur**. Na ons eerste jaar werden de Johnny Poo type vuilbakken geëlimineerd en hebben we er reeds op gewezen dat afvalbakken die men van bovenaf kan laden (met opening van 20cm en gebogen randen) voor veel minder tot geen bijplaatsing zorgen.

Betere types strandafvalbakken

Een andere mogelijkheid is om de bestaande deksels vanaf een bepaald tijdstip er af te halen tijdens topdagen. Het lijkt ons namelijk weinig waarschijnlijk dat men op dat moment zijn huisvuil tijdens een vol strand hierin gaat deponeren, vooral op stranden die afgesloten zijn door een duinenrij.

PMD

We hebben op eigen initiatief ook steekproeven gedaan over het systeem van gescheiden inzamelen. Diverse PMD bakken werden gecontroleerd op aanwezigheid van restafval dat niet in de blauwe zak hoort. Ook de restafvalbakken die ernaast staan werden gecontroleerd om de hoeveelheid PMD (nieuwe en oude blauwe zak) na te gaan. De resultaten vormen onderdeel van het burgerwetenschapstraject binnen Zwerfvuil.NET. We kunnen zeggen gelet op de nog steeds gigantische hoeveelheid PET en blik dat we nog steeds op het strand zelf opruimen is er weinig hoerastemming hierover.

Buitenlandse toeristen, nieuwkomers, Brusselaars en Walen kennen het systeem van blauwe zak niet. Al zeker niet de nieuwe blauwe zak en de communicatie hierrond is helemaal niet aanwezig. De vraag is of je vooral toeristen moet informeren over hoe we in Vlaanderen willen sorteren. Het lijkt eerder een aandachtspunt op stranden waar vooral de lokale strandgangers moeten gesensibiliseerd worden dat sorteren ook buitenshuis hoort.

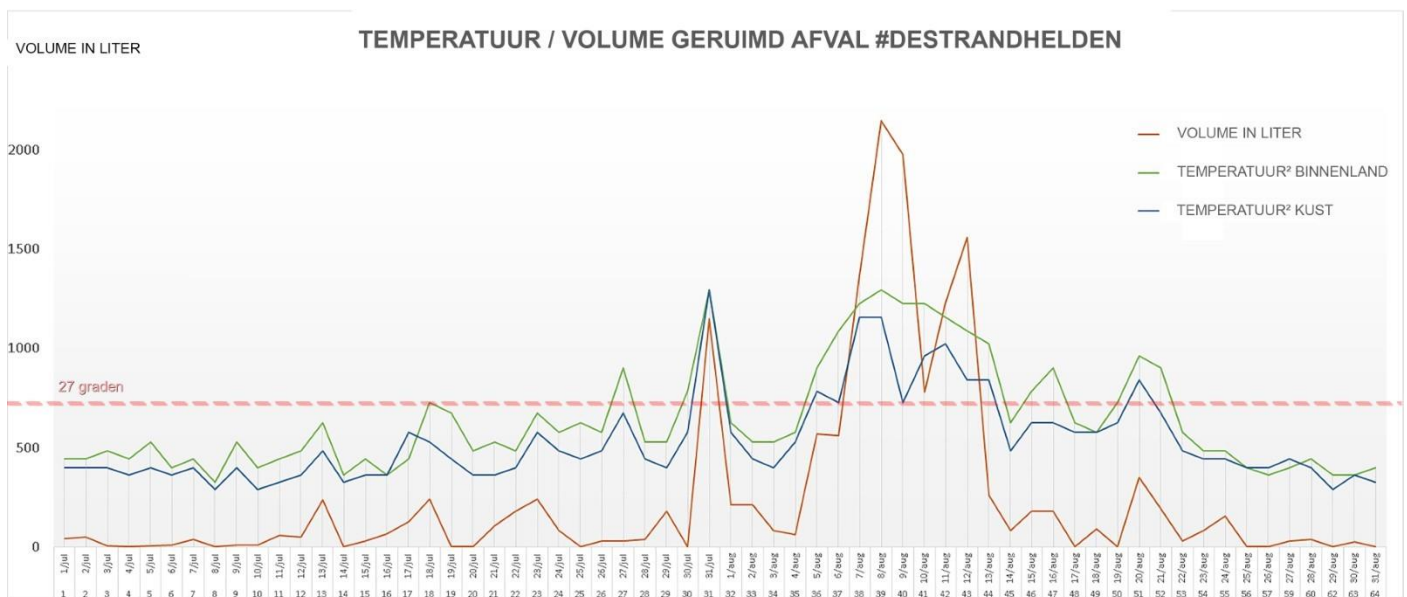
Resultaten

Aantal dagen open: 50 (13 niet)
TOTAAL: 15.440 liter 308.80 liter per dag
19.95 liter per vw

Vergelijk met 2019: 27.98% meer geruimd volume in totaal
13.23% minder vrijwilligers in totaal
7.04% meer vrijwilligers per dag
37.49% meer volume per vrijwilliger

De strandcabine werd in vergelijking met vorige jaren een tiental dagen minder geopend, dit vooral door slechtere weerscondities. Het volume afval dat tijdens de 50 dagen werd geruimd was in tegenstelling tot vorige jaren echter een record van 15.440 liter, met gemiddelden van 309 liter per dag en bijna 20 liter per vrijwilliger. Dit is gemiddeld bijna 40% meer volume dat door een enkele vrijwilliger werd geruimd.

Au fond zijn dit geen goede cijfers. Zowat 66% van de totale geruimde hoeveelheid werd in het begin van augustus door helpende burgers geruimd tijdens de hittegolf die 8 dagen duurde. Op de grafiek lijkt het erop dat het geruimde volume exponentieel steeg naarmate de temperatuur het kritieke punt tussen 27 en 30 graden (729-1000 punten Y-as) overschreed. Het is duidelijk dat dit de momenten zijn waar de grenzen van een degelijk afvalbeleid worden overschreden.

De grafiek hierboven toont een duidelijke correlatie van volume en temperatuur. De dagen waarop er geen volume werd geruimd was de cabine niet open. **We zien dat wanneer we een bepaalde kritische temperatuurdrempel overstijgen het geruimde volume afval exponentieel stijgt**, daarom werd de temperatuur in het kwadraat berekend. Uiteraard spelen er meerdere factoren mee en hangen de resultaten van het geruimde volume af van hoeveel vrijwilligers er komen meehelpen. Er kwamen evenwel dagelijks voldoende vrijwilligers meehelpen om een vrij goed beeld te geven van hoeveel volume afval er dagelijks in de late avond op strand werd achtergelaten.

Analyse oorzaak geruimd afvalvolume tijdens de zomer

Pas na het onderzoeken van de oorzaken voor de mate waarin afval op strand achterblijft kan dit adequaat aangepakt worden.

Het volume afval dat door strandgangers blijft liggen is onzes inziens afhankelijk van de onderstaande factoren. Als een aantal van deze factoren elkaar overlappen is er meer kans op zwerfvuul:

- **Periode**

Tijdens het bouwverlof is de bezettingsgraad aan onze kust maximaal. Dit staat mogelijks los van de weersomstandigheden. Ook tijdens weekends en feestdagen zullen meer mensen zich naar de kust begeven. De grootste piek van volume werd opgetekend tijdens een weekend.

- **Weersomstandigheden**

De weersomstandigheden spelen de grootste rol in hoe druk het is op het strand. Ook de temperatuur in het binnenland is meestal groter dan de temperatuur aan de kust en is bepalend voor het aantal dagjestoeristen.

- **Druk**

Hoe druk het is op strand en hoe dicht men op elkaar gepakt zit wordt bepaald door een combinatie van de weersomstandigheden, de periode waarin die zich voordoen en de getijden. Door het registratiesysteem zou de drukte moeten meegevallen hebben, mogelijks was dit in realiteit anders.

- **Sensibilisering**

In dit geval over het correct deponeren van afval. Is dit voor iedereen wel duidelijk die het strand betreedt? Zijn strandgangers genoeg geïnformeerd dat het verplicht is om afval in de afvalbak te deponeren op straffe van boete? Weet men dat als de zakken naast de afvalbak worden plaatst dat dit in geen tijd is rondgestrooid door de meeuwen. Weet men dat zwerfvuil steeds meer zwerfvuil aantrekt? Is de werking van de zee genoeg gekend? Hier zijn volgens ons nog een aantal verbeteringen mogelijk.

- **Handhaving**

Als de mensen niet weten dat ze kunnen beboet worden valt een stimulus weg om moeite te doen. We hebben geen zicht op hoeveel boetes voor zwerfvuil daadwerkelijk werden uitgedeeld. We gaan ervan uit dat dit minimaal is tijdens de coronacrisis. Handhaving is al jaren een werkpunt in de strijd tegen zwerfvuil.

- **Infrastructuur**

We hebben opnieuw gemerkt dat de hoeveelheid afvalbakken, het type en de strategische locatie opnieuw zeer bepalend waren voor het volume achtergebleven afval rondom deze afvalbakken. Hier valt het grootste deel van zwerfvuil te ruimen.

- **Type strandganger**

Uit observatie, communicatie en ervaring met dagjestoeristen die met de trein komen uit grootsteden weten we dat vooral deze mensen niet afdoende geïnformeerd zijn over hun plichten en verantwoordelijkheden, de getijdenwerking en de gevaren van de zee.

- **Gemeentelijke diensten**

De bezettingsgraad van gemeentewerkers tijdens topdagen - en vooral hittegolven - is van cruciaal belang om het vele afval het hoofd te bieden. Daarbij komt dat hitte zeker ook een weerslag heeft op de werknemers. Men kan deze mensen niet verwijten minder productief te zijn tijdens deze moeilijke omstandigheden. Wellicht dringt een flexibel model zich op.

- **Consumptiemodel/verpakkingswaarde**

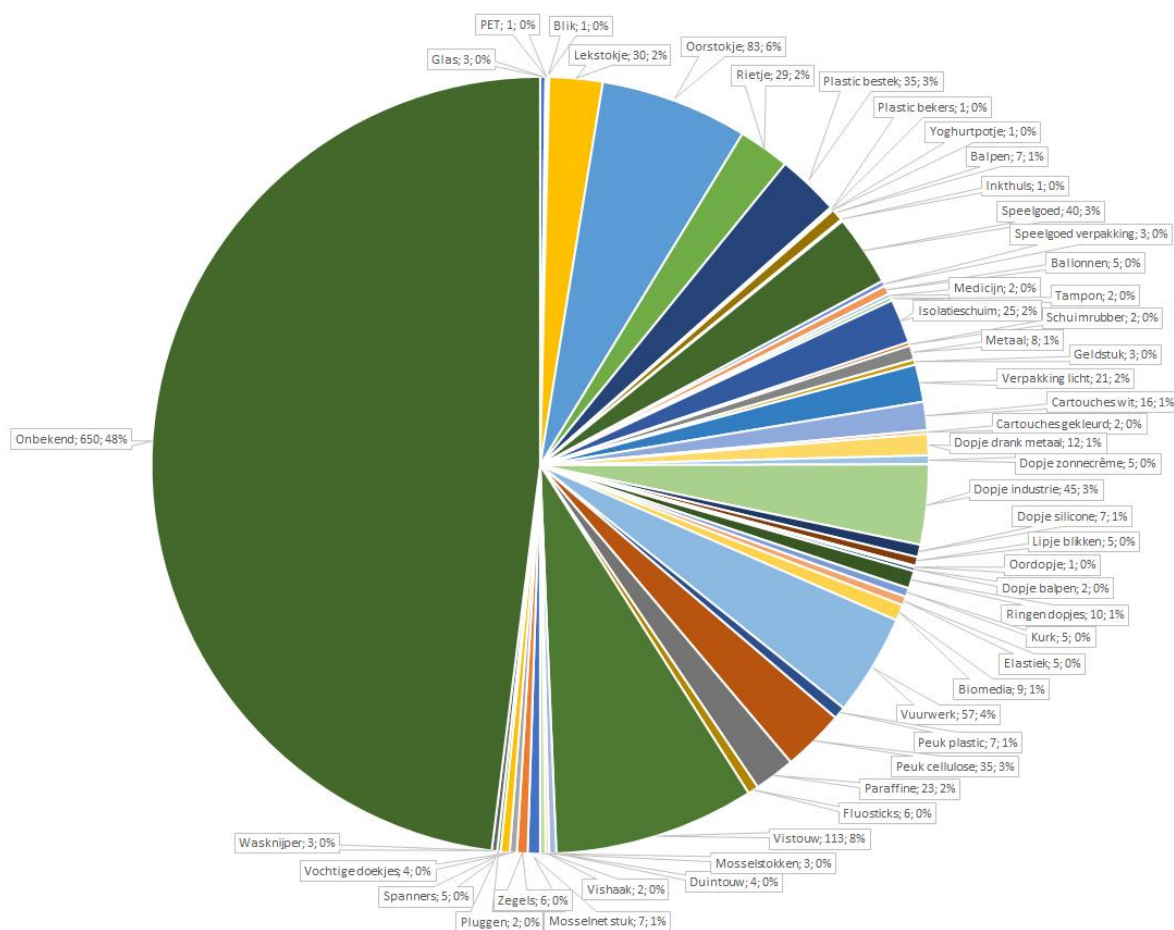
Ons consumptiemodel bestaat uit veel producten voor onderweg die in plastics verpakt zijn. Behalve waarden en normen, (ecologisch)verantwoordelijkheidsgevoel en handhaving is er momenteel geen enkele stimulans om deze verpakkingen correct te deponeren. Als we vaststellen dat de grootste volumes uit PET en blik bestaan moet vooral aan dit segment waarde worden gehecht om te verhinderen dat dit op strand wordt achtergelaten. Neem het volume van PET en blik weg en de afvalbakken zullen ook niet zo vlug vol raken.

Metingen

Strandafval

Er werden een aantal steekproeven gehouden – buiten het toeristisch seizoen - in Oostende na winterstormen waarbij enorm veel afval angespoeld is. Dit is een combinatie van afval afkomstig uit zee, vanuit de onderste lagen van de vooroevers en hetgeen bloot is komen te liggen door de wind op onze stranden. Dit betreffen kleinschalige metingen op een afstand tussen 100 en 200 meter op 6 locaties in Oostende waar afval in clusters is angespoeld, enkel gebaseerd op aantallen.

Deze bevindingen zullen nog worden getransformeerd naar OSPAR-normen zodat ze bruikbaar zijn voor de wetenschap. Meer details over de precieze locatie en consistentie in het jaarverslag van ZwerfvuilNET.

Dit zijn de metingen waar we vaker willen op inzetten. We beschikken over een leger van vrijwilligers waarvan sommigen graag zouden meewerken aan een uitgebreide monitoring van hetgeen aan onze kust aanspoelt en achtergelaten wordt. Als we dit op verschillende strategische locaties aan onze kust kunnen realiseren zou ons dit een unieke schat aan kennis verschaffen.

Opgesomd:

- *Verfijnen en optimaliseren van een nieuwe uitgebreide meetmethode en het maximaliseren van de automatisatie ervan om de kennisdatabank te vergroten. Het bestendigen en verder uitbreiden van helpende partners om de techniek hiervan uit te werken zodat deze gegevens waarachtig en relevant zijn voor de wetenschap.*
- *Verder inzetten op het analyseren van het gevonden strandafval op verschillende locaties langs de kust.*
- *Meerdere steekproeven organiseren om de conversie volume naar gewicht te bepalen tijdens verschillende weersomstandigheden en seizoenen.*
- *Uitbreiding en verspreiden verhaal PSL en burgerwetenschap via materiaalkisten met de nodige uitleg over de gehele kust.*

Mondmaskers

16/03 - 31/03	km kust	mondmaskers	afgelegde km's : 2 week/km kust	mm's per afgelegde km
De Panne	4,7	23	10	2,45
Koksijde	8	11	4,8	0,69
Nieuwpoort	3,5	7	2,4	1,00
Middelkerke	7,7	81	41,6	5,26
Raversijde	2,3	15	7	3,26
Oostende	4,8	13	8	1,35
Ooster	1,5	9	5,5	3,00
Bredene	4,4	44	19	5,00
De Haan	5,7	5	1,5	0,44
Wenduine	4	24	9	3,00
Blankenberge	3,6	13	3,5	1,81
Zeebrugge	2	13	5,9	3,25
Knokke	10	4	2,5	0,20

Gemiddelden			2,36	per km kust	1,18	mm's per km
Totale		262	241,4	1,09	mm's per week per afgelegde km	
	62,2	262		4,21	mm's per week per km kust	

01/04 - 15/04	km kust	mondmaskers	afgelegde km's : 2 week/km kust	mm's per afgelegde km
De Panne	4,7	2	0,25	0,21
Koksijde	8			0,00
Nieuwpoort	3,5	2	1,5	0,29
Middelkerke	7,7	85	20	5,52
Raversijde	2,3	57	34	12,39
Oostende	4,8	3	2,5	0,31
Ooster	1,5	28	6	9,33
Bredene	4,4	12	4,5	1,36
De Haan	5,7	24	1,25	2,11
Wenduine	4	6	2	0,75
Blankenberge	3,6	12	1,9	1,67
Zeebrugge	2	28	13,5	7,00
Knokke	10			0,00

Gemiddelden			3,15	per km kust	2,47	mm's per km
Totale		259	174,8	1,48	mm's per week per afgelegde km	
	62,2	259		4,16	mm's per week per km kust	

16/04 - 30/04	km kust	mondmaskers	afgelegde km's : 2 week/km kust	mm's/afgelegde	acties
De Panne	4,7			0,00	
Koksijde	8	5	3	0,31	0,83
Nieuwpoort	3,5	14	2,1	2,00	3,33
Middelkerke	7,7	92	21	5,97	2,19
Raversijde	2,3	26	25	5,65	0,52
Oostende	4,8	3	4	0,31	0,38
Ooster	1,5	20	2,5	6,67	4,00
Bredene	4,4	12	4	1,36	1,50
De Haan	5,7			0,00	
Wenduine	4	15	4	1,88	1,88
Blankenberge	3,6	7	2	0,97	1,75
Zeebrugge	2	30	12	7,50	1,25
Knokke	10			0,00	

Gemiddelden			2,51	per km kust	1,76	mm's per km
Totale		224	159,2	1,41	mm's per week per afgelegde km	
	62,2	224		3,60	mm's per week per km kust	

Hoewel deze cijfers in 2021 werden bevestigd hadden deze graag in dit verslag gepubliceerd. Door de COVID19-crisis was iedereen zowat verplicht een mondmasker op zak te hebben wat resulteerde in heel wat nonchalance en verlies hiervan. Hopelijk zal de periode van deze mondmaskers nooit meer terugkeren nadat iedereen is gevaccineerd.

Deze monitoring werd gevraagd aan alle actief ruimende leden en heeft een unieke indicatie opgeleverd van hoeveel mondmaskers langs onze stranden en duinen te vinden zijn. Dit zijn in totaal 6 weken: 2 weken voor, tijdens en na de paasvakantie.

De vrijwilligers moesten zelf hun afgelegde afstand doorgeven, wat niet heeft leidt tot accurate resultaten. Wat volgens ons het **meest waarheidsgetrouwe beeld** geeft zijn de **gemeentes waar er het meest werd geruimd**. En liefst gebieden die naast elkaar liggen, want vrijwilligers geven de gemeente op waar ze ruimen maar stoppen niet altijd precies aan de grens ervan. Die gemeentes zijn in de tabel in fluo aangeduid.

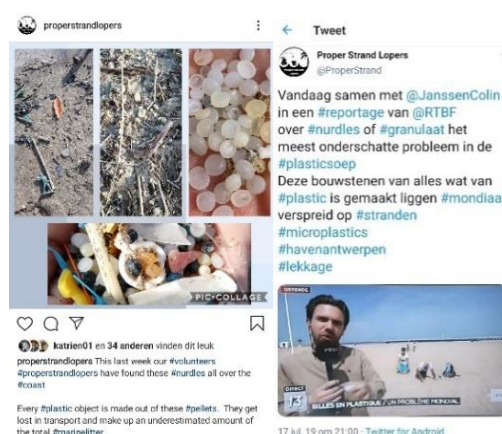
Middelkerke en Raversijde waren in april de plaatsen waar de meeste ruimacties werden geregistreerd met degelijke meting van mondmaskers. De getallen in fluo naast het aantal mondmaskers (week/km kust) zijn het resultaat van het aantal gevonden mondmaskers gedeeld door de totale lengte van de kust van die gemeente en laten zien hoeveel **mondmaskers er per week te vinden per km kust**.

De totalen en gemiddelden die werden berekend volgens de opgegeven aantal afgelegde kilometers zijn ons inziens dus minder nauwkeurig.

We kunnen dus aannemen dat er naargelang de drukte aan de kust gemiddeld tussen 4,5 en 6 mondmaskers liggen per km kust, per week.

Nurdles

Er werden na een zomerstorm in 2019 heel wat nurdles (granulaat) gevonden langs de Schelde en op het strand. Zowel RTBF- als VRT-nieuws hebben hierover een reportage gedraaid waarin we werden geïnterviewd. Nurdles zijn een zeer specifiek zwerfafvalitem: ze zijn heel moeilijk te ruimen en de verantwoordelijkheid is niet rechtstreeks toe te schrijven aan de consument. De oorsprong ligt bij lekkages in fabrieken die dit produceren in de havens (o.a. Antwerpen) of ladingverlies tijdens transport.

Ook wordt een variant (biobeads) gebruikt om met grote kracht door riolssystemen te persen om ze te spoelen. Deze microplastics zijn doorgaans cilindervormig, antraciet en gedeukt door de kracht die er op is ingespeeld. Ze zijn meestal afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk.

Op 3 verschillende locaties werden in 2020 nurdles verzameld en vergeleken:

- Strand Oostende Mariakerke (lid PSL)
- Klein Strand Oostende (kernteam PSL)
- Brugse vaart Oudenburg (Proper Oudenburg)

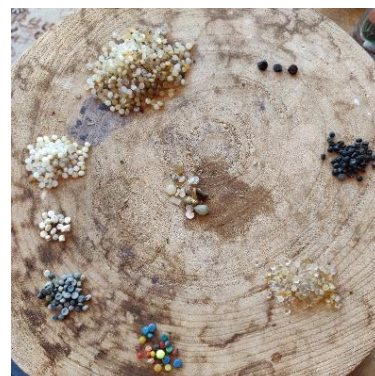
Dit zijn 3 locaties waarvan we weten dat de verhoudingen tussen nurdles en biobeads sterk verschillen. Op strand zullen de biobeads - die vooral uit het Verenigd Koninkrijk komen - veel prominenter aanwezig zijn dan de steekproeven in rivieren en kanalen, waar nurdles afkomstig zijn uit de fabrieken die ze produceren en/of transport.

Hieronder is de berekening van een fractie van vele steekproeven die werden gehouden op het strand van Mariakerke in Oostende, op het Klein strand die nog in de haven ligt en aan het kanaal Plassendale – Nieuwpoort in Oudenburg.

Deze steekproeven laten duidelijk zien dat de nurdles ook hun weg vinden via binnenwateren naar zee toe. De meeste biobeads zijn afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk wat maakt dat deze vrijwel enkel aanspoelen vanuit zee. In het kanaal zijn er uiteraard geen biobeads te vinden. Deze steekproef is wel interessant omdat deze nurdles het meest vers zijn en kunnen worden opgedeeld in kleur en in grove categorieën van ouderdom.

mix	1664
transparant	377
melkwit	29
wit	49
zwart	133
gekleurd	55
grijs	133
microplastics	57

De nurdles vanuit deze steekproeven zijn slechts een fractie van degene die in de natuur te vinden zijn. Hieronder beeldmateriaal van een havenarbeider in Zeebrugge waarop duidelijk te zien dat de nurdles uit de vrachtlading vallen als er tegen het zeil wordt geduwd. Dit transport ging van het Verenigd Koninkrijk naar de haven van Antwerpen en de big bag van deze lading zal vrijwel geheel langs de weg zijn beland.

Paraffine

Er is een nieuwe wetgeving van kracht voor het lozen van paraffine. Waar dit vroeger in open zee mocht is dit nu verboden:

Verplichte tankwasbeurten bij paraffine en oliën (MARPOL Annex II)

De Internationale Maritieme organisatie (IMO) voert een nieuwe verplichting in voor schepen, die in (West)-Europese havens komen, met als lading persistente drijvende producten (persistent floaters). Voorbeelden daarvan zijn paraffine en oliën. Als schipper moet u de ladingtanks voortaan verplicht voorwassen en het waswater daarvan afgeven aan de wal. Het is verboden om het waswater na het reinigen van ladingtanks van deze lading op zee te lozen. Deze wetgeving gaat op 1 januari 2021 in.

Toch hebben we 2 gevallen gekend in maart en begin april 2021 waarbij paraffine over meerder kustgemeentes werd aangetroffen door illegale of accidentele lozing. Hieraan kunnen bijtende reiningsmiddelen hangen en paraffine kan dodelijk zijn voor dieren als ze dit opeten.

Visserstouw

Kernlid Aäron nam volgende steekproef:

Telling van 1,5 km tussen Oostduinkerke Groenendijk en Surfclub Sycod, Oostduinkerke.
Resultaat: **462 stukken plastic touw**.

Verwerking strandafval

We gaan op zoek naar middelen om de ophaling, sortering en verwerking van gevonden strandafval uit de bestaande strandafvalbakken te voorzien. Dit zou ons in staat stellen om over te gaan tot maximaal hergebruik, recyclage (via ons plastic labo) en herwerking in de vorm van kunst (Noordzee Trash Art en andere partners) in plaats van het louter verbranden van het afval.

Meeteenheid

De beste methode voor ons is het bepalen van het volume op zicht via geplaatste foto's. Het blijkt voor onze groepering namelijk onmogelijk om van alle individuele acties het gewicht van de geruimde materialen te bepalen. Het type zakken dat wordt gebruikt om te ruimen geeft een indicatie van het volume.

ONDERSCHATTING

Het staat uiteraard buiten discussie dat deze schatting een graad van onnauwkeurigheid heeft. Maar, kunnen gerust spreken van een onderschatting en wel hierom:

- Onze manier van schatten gebeurt steeds op dezelfde methode en door dezelfde persoon.
- Systematisch worden volumes onderschat
- Los van het meten zelf zijn er steeds meer vrijwilligers die – ondanks onze frequente oproepen – hun opruimactie niet in onze groep plaatsen. Het groeiend draagvlak heeft ruimen 'sexy' gemaakt en steeds meer mensen overwinnen de schroom om een kleine bijdrage te doen voor de omgeving.
- Onze groep draagt ook bij tot de preventie van afvalbronnen van bedrijven en evenementen gezien de vele berichtgevingen in de lokale media. Verder in het verslag kun je lezen over onze preventieve impact en acties tot bewustmaking. Dit zijn resultaten die niet zichtbaar zijn maar eigenlijk meetellen.

Veel organisaties gebruiken gewicht om de hoeveelheid afval te bepalen. Ons inziens is dat dit een maatstaf is die minder relevant is wat betreft schadelijkheid aan de omgeving. Dit zijn enkele redenen:

- Materialen die het meest wegeen zijn meestal het minst schadelijk of het minst degradeerbaar door de dichtheid van het materiaal, denk aan staal of glas.
- Het gewicht kan te zeer kan variëren naarmate het vochtig is en/of er holle objecten gevuld zijn met vloeistof of zand.
- Er kan heel wat zand aan lichte plastics met een groot oppervlak hangen waardoor hetgeen er aan plakt meer weegt het object zelf.

Beschouwen we het geruimde afval in gewicht tussen grofvuil en huisvuil dan moeten we het volume vermenigvuldigen met een factor tussen 0,2 en 0,5 (*). Een steekproef tijdens de Radio 2 opruimsessies wees uit dat een 100L-zak met ongeveer 55 liter klein droog strandafval 18,7 kilogram woog. In deze meting staat een liter afval gelijk aan 0,34 kg => dus factor 0,34. Tijdens het zomerseizoen kan de verhouding gewicht/volume sterk wijzigen op specifieke locaties naargelang het aandeel van PET en blik.

*bijlage 4: omrekeningstabel van m³ naar ton van 'Departement Omgeving' van de Vlaamse overheid.

<https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/Overzichtstabel%20soortelijk%20gewicht%20afvalstromen.pdf>

Aanpak afvalbronnen

Ons activisme is een belangrijke motor en in sommige gevallen succesvol gebleken in het zoeken naar oorzaken en aanpakken van de afvalbronnen, en het vergroten van de druk op bepaalde sectoren die gedeelde verantwoordelijkheid dragen in het zwerfafval. Elke poging in aanspreken via mail, tags via Twitter of plaatsen van commentaar via andere sociale media zoals Facebook of Instagram kan een verschil betekenen in de zwerfvuilproblematiek. In uitzonderlijke gevallen zijn we ook op niet-digitale wijze actief bij manifestaties en betogingen.

Enkele realisaties:

PET en blik

Statiegeld!

Ook **Proper Strand Lopers** zegt:
Yes We Can!

www.statiegeldalliantie.org

STATIEGELD
ALLIANTIE

Er liggen steeds meer blikjes en plastic flessjes in de natuur en al 4 jaar zetten we acties op poten pro statiegeld. Onze steekproeven tijdens de #DeStrandhelden in 2018 wezen uit dat er 's avonds over gans de zomer tot 6500 stuk PET en blik op 500 meter ligstrand achterbleven, goed voor 39% volume van het totale geruimde afval. We hebben dus zeer dringend nood aan een goed inzamelsysteem dat dit type zwerfvuil kan vermijden. Al jaren worden er sensibiliseringscampagnes opgestart, er steeds meer strengere en efficiëntere handhaving, gigantische investeringen worden continu opnieuw gedaan door steden en gemeenten, ... en toch slaagt men er niet in om dit probleem het hoofd te bieden.

In 8 Europese landen bestaat statiegeld op blik en plastic flessen al jarenlang. 10 Europese landen beslisten de voorbije vier jaar om statiegeld in te voeren of uit te breiden. Nederland besliste in april dit jaar dat er op alle plastic flessen statiegeld zit vanaf 1 juli 2021. Bij de politici is er veel goede wil om dit ook bij ons te doen. Zeker nu zowel de Waalse, de Brusselse, als de federale regering de invoering van statiegeld in hun respectievelijke regeerakkoorden voorzien. Samen met een grote groep gemeenten, organisaties en bedrijven willen we nu de politici aanmoedigen om door te zetten, en statiegeld snel in wetten en decreten te schrijven. Elke gemeente, bedrijf of organisatie kan zich geheel gratis aansluiten bij de kleurrijke Yes We Can-campagne.

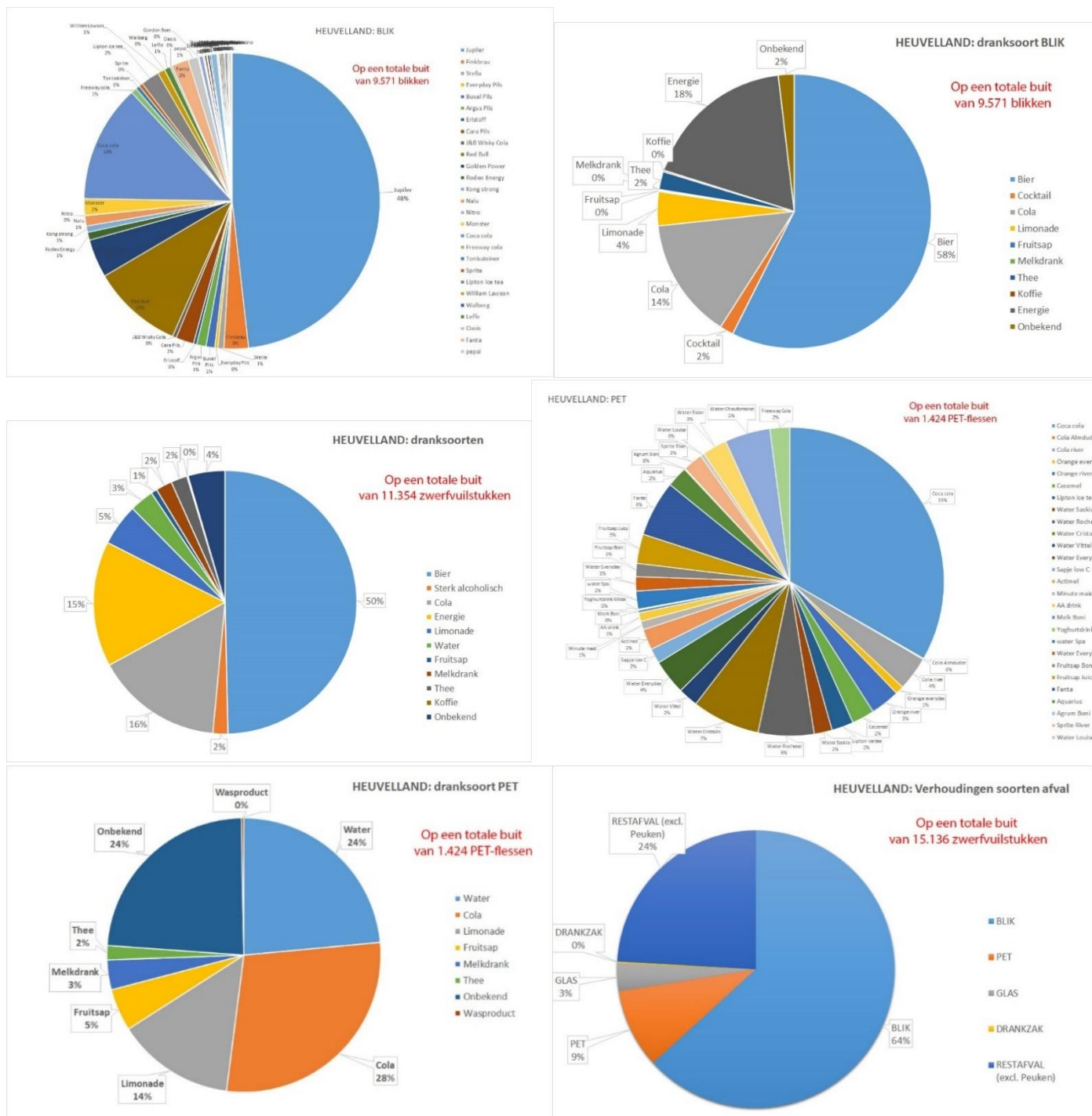
(foto: verbrijzelde PET-flessen na beuken tegen havendam)

👉 Sluit jouw organisatie, bedrijf of gemeente ook aan bij de alliantie via <https://statiegeldalliantie.org/yes-we-can/>

Ondanks er steeds minder argumenten overblijven om statiegeld niet in te voeren blijft de verpakkingsindustrie en koepel van handelaren zich hiertegen verzetten.

Om een voorbeeld te geven van hoe nijpend de problematiek van dit type zwerfvuil is staan hieronder de grafieken afgebeeld van **een jaar lang intensief zwerfvuil ruimen in een grensdorp in West-Vlaanderen: Heuveland**. **Alle geruimde hoeveelheden werden gewogen, gesorteerd, gefotografeerd en opgelijst per type en merk**. Alle data hierover kunnen bij ons opgevraagd worden.

Deze resultaten zijn een samenwerking tussen Proper Heuveland en ZwerfvuilNET.

Ballonnen

In dit aandeel in zwerfvuil hebben veel kunnen realiseren. In samenwerking met de organisatie Ban De Ballon werd een **dossier over ballonoplatingen** opgesteld die aan de burgemeester van Oostende werd afgegeven in juni 2017. In januari 2018 heeft Oostende een afradingsbeleid afgekondigd tegenover ballonoplatingen. Dit is de eerste kustgemeente die deze stap heeft genomen. **Wij blijven druk zetten op gemeenten en de minister van leefmilieu om gepaste maatregelen om ballonoplatingen aan banden te leggen en de bewustmaking hierover te verspreiden.** Voor alle duidelijkheid willen we geen verbod op ballonnen, wel op oplatingen en het gebruik van ballonnen voor promoties en feestelijkheden.

De samenleving is zich weinig bewust over de schadelijke gevolgen van ballonoplatingen en het dierenleed die dit veroorzaakt door zowel de ballon zelf, de ventielen als de linten die eraan hangen. Dieren raken hierin verstrengeld of aanzien dit als voedsel en sterven. Ballonoplatingen zijn zwerfvuil, maar hebben daarbij een sociaal karakter doordat ze grote afstanden overbruggen en bij buurlanden (veelal in zee) terechtkomen.

Dagelijks vinden onze vrijwilligers resten van ballonnen aan de kust. Op een 'goede' dag gaat dit over 20 stuks over een lengte van 1 kilometer. Er zijn 2 soorten: folieballonnen en latexballonnen, beiden even gevaarlijk. De folieballonnen komen meestal overgewaaid en aangespoeld vanuit Groot-Brittannië, latexballonnen worden overal gebruikt. Fabrikanten die biologisch afbreekbare ballonnen verkopen doen aan 'Green Washing', het duurt jaren voor deze ballonnen afbreken en berokkenen evenveel schade volgens laatste studies: <https://theconversation.com/we-composted-biodegradable-balloons-heres-what-we-found-after-16-weeks-138731>

Al vroeg in het bestaan van de groep werden online acties gedaan om ballonoplatingen te verhinderen en hierover mensen bewust te maken (zie vorig jaarverslag). Begin 2021 werd een geplande ballonoplating verhinderd in Gistel en eerder werden scholen en verenigingen gemaild na een oplating.

In 2018 werd een aantal maanden metingen gedaan over gevonden ballonnen aan onze kust. Binnenkort wordt een nieuwe steekproef gepland via onze facebookgroep om te zien of de situatie tot op vandaag is verbeterd. We hebben de indruk dat er steeds minder

Zie ons dossier voor uitgebreide informatie en alternatieven:

www.properstrandlopers.be/projecten/ballonoplatingen

Ecoproduct greenwashing

Overall begint men in gemeentes infrastructuur te zien die werden gemaakt uit gerecycleerde plastics en die aan de man gebracht worden met een ecologisch motief. Men moet zich echter goed realiseren dat deze banken, verkeersdrempels, afbakeningspaaltjes, enz ... buiten staan te verweren in de elementen. Vooral UV-straling is een grote boosdoener voor deze gerecycleerde objecten waar in vele gevallen constructiefouten zitten onder andere door de mix minderwaardige plastics. Door de erosie komt de toplaag stelselmatig in de omgeving terecht in de vorm van nanoplastics.

Daarbij komt dat het fabriceren van zulke bruikbare objecten als argument kan worden gebruikt om plastics te blijven produceren doordat men plastics zogenaamd goed kan recycleren.

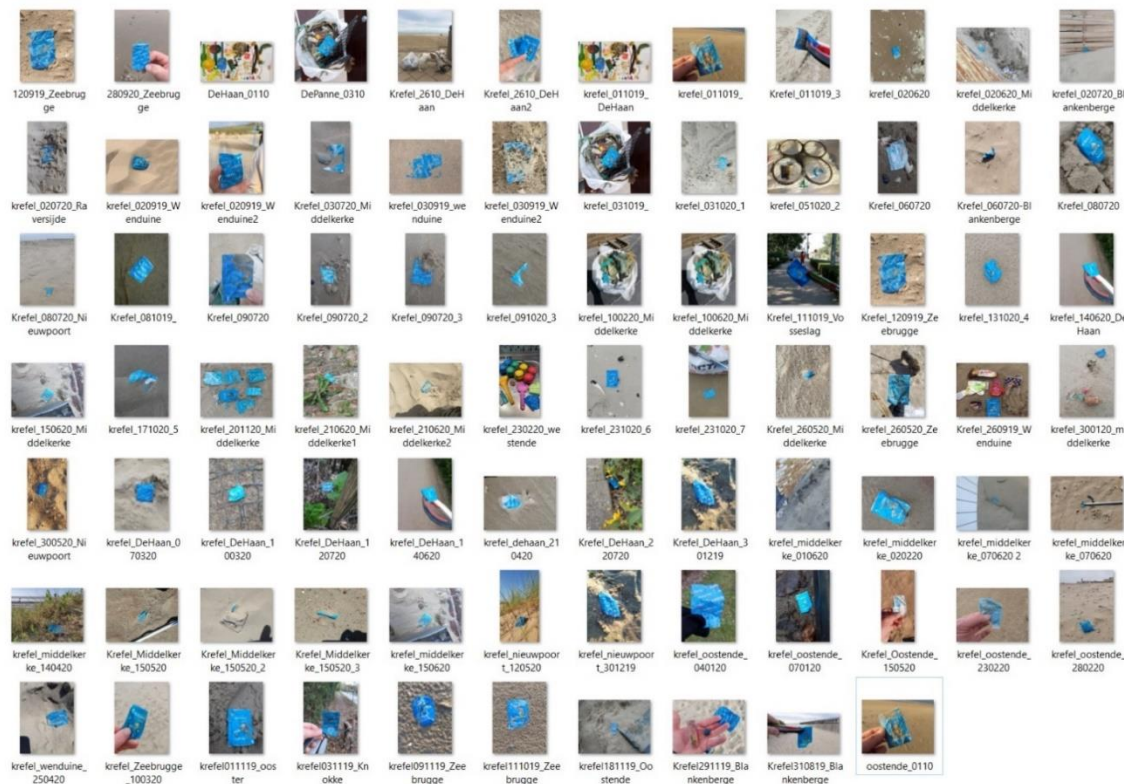
Recreatie

- **Krēfel snoepverpakkingen**

Sinds jaren is Krēfel sponsor van het merendeel van gokarts verhuringen over de gehele Belgische kust. Na het huren van een gokart krijgen kinderen doorgaans een Krēfelsnoepje en deze verpakkingen worden overal in de omgeving gevonden door onze vrijwilligers. Na oplistijng van alle snoepverpakkingen over een jaar en het op de hoogte brengen liet **Krēfel in augustus 2018 weten dat ze naar het volgend seizoen toe geen snoepjes in deze plastic verpakkingen zullen uitdelen. Dit is een geslaagd voorbeeld van hoe de afvalbron kan aangepakt worden door het verzamelen van data.**

De verpakkingen die wij nu nog steeds vinden gaan met locatie en datum van vondst in onze databank. De afbeelding hieronder is de verzameling van 90 Krēfel-snoepverpakkingen die na moment van stoppen van uitdelen werden verzameld. Het werkelijke aantal dat nog in de natuur slingert zal hoger liggen.

Het vinden van verpakkingen die er nog nieuw uitzien laat ons vermoeden dat het uitdelen bij sommige verhuurders nog niet is gestopt. Opnieuw zullen wij dit aankaarten bij Krēfel om bij de verhuurders op aan te dringen hiermee te stoppen. Dit is een onnodige bron van zwerfvuil die zorgt voor een maandelijks gemiddelde van minstens 5,5 rondslingerende verpakkingen.

Vuurwerk

Het uitblijven van massa-events ligt mee aan de basis voor de vermindering van vondsten van vuurwerkrestanten. Ook werden de wekelijkse vuurwerkevenementen in de zomer in Oostende afgeschaft. Wij pleiten niet voor afschaffing maar het contractueel vastleggen met organisatoren om geen vuurwerk met plastics te gebruiken. (foto: zogenaamde 'fluiters')

Horeca

Ook horecazaken spreken we aan over de vele koekjesverpakkingen die we rond hun zaak vinden. Velen hebben de knop al omgedraaid en zijn overgeschakeld op alternatieven. De horecazaken die dit aanpakken proberen we in onze groep te belichten.

Distributie en retail

In de sector logistiek en transport wordt overmatig gebruik gemaakt van plastics, maar ook in de distributiesector is - letterlijk - nog veel werk aan de winkel. Waar supermarkten in nauwer contact staan met de consument zouden zij veel meer kunnen informeren en stimuleren (nudging) om de consumptie van plastics te verminderen. In realiteit gebeurt in vele gevallen net het omgekeerde. Gezien de lage productiekost van plastics en snellere transportmogelijkheid worden producten soms overmatig verpakt en aan lagere prijzen verkocht dan een concurrentieel product. Hardgekookte eieren of bananen zijn op natuurlijke wijze verpakt en er hoeven echt geen plastics aan te pas te komen.

Verwonderlijk is dat biogroenten ook steeds overmatig met plastic worden verpakt om "besmetting" van niet bioproducten te voorkomen, terwijl ondertussen duidelijk wordt dat plastics meer schadelijk zijn dan eerder werd vermoed.

Overpakking in de Carrefour in Genval. Via Twitter werd de hoofdzetel op de hoogte gebracht en op hun beurt dit filiaal ertoe hebben aangezet om dit te stoppen.

Albert Heijn staat bekend voor hun overmatig gebruik van plastics. Deze foto heeft geen commentaar.

Evenementen op strand

- **Festivals**

Ondanks er in de periode september 2019 en december 2020 vrijwel geen grote festivals zijn doorgegaan willen we nog de nasleep van de festiviteiten in de zomer van 2019 belichten. Dit is een goed voorbeeld van een gebrek aan verantwoordelijkheid van organisatoren en een bestuur van een Stad.

Zowel We Can Dance en Bombaclat zijn muziekevenementen die kort na elkaar doorgegaan op het strand van Zeebrugge in de zomer. De organisatoren hadden heel wat maatregelen genomen tegen gebruik van plastics, zoals herbruikbare bekers en papieren rietjes, maar schieten net zoals vorig jaar nog op veel vlakken te kort om het strand achter te laten zoals ze het hebben aangetroffen.

Een 3-tal maanden voor de festiviteiten werd het nieuwe bestuur in Brugge op de hoogte gebracht van de schrijnende situatie na de festivals het jaar voordien. Deze waarschuwing werd ter harte genomen door het kabinet van de burgemeester en men ging dit nauwlettend in het oog houden. De festivals hadden ook een draaiboek opgesteld dat rekening hield met het ecologische aspect. Jammer genoeg werd een cruciale laatste ruimactie in de eindfase niet naar behoren uitgevoerd en ondanks de verbetering tegenover de situatie het jaar voordien werd de toestand van het strand opnieuw aangekaart.

Ondanks onze klacht met bewijsstukken, genomen op 3 verschillende data, werd - na veel mailverkeer – de klacht door de bevoegde diensten als afgehandeld beschouwd en is men het niet verifieerbaar relaas van de organisatie gevolgd. Er werd volgens onze informatie verder geen actie ondernomen, behalve dat de gemeente meer dan een maand na de feiten het terrein is gaan opruimen. Veel afval was ondertussen onder het zand verdwenen en duikt nog op in steeds kleinere fragmenten die tijdens woelig weer tegen de rotsen van de havendam slaan.

De organisatie heeft ondertussen weinig lessen getrokken uit ons betoog. Het festival We Can Dance kondigde in maart 2020 aan dat het thema voor de nieuwe editie van het festival “Glitter” is, microplastics dus. Op de vraag hoe ze gingen verhinderen dat glitter make-up op het strand zou belanden werd geantwoord dat ze de festivalbezoekers aan de ingang gingen controleren op het dragen van glitter make-up. We volgen dit samen met onze partners op en trachten dit thema te verhinderen als feesten weer is toegelaten.

Industrie

Overheden die strijden om bedrijven zich in hun land te laten vestigen die lak hebben aan ecologie onder noemer van jobcreatie. Vlaanderen en Nederland hebben gestreden voor de plasticfabriek van INEOS. Die fabriek gaat plastics produceren met het beruchte laagrendements schaliegas die moet getransporteerd worden uit Noord-Amerika. Door steeds onze bevindingen over lokale clusters van nurdles door te geven via Twitter en de partners die tegen de komst van deze fabriek te strijden ligt de druk hoog bij politici en het havenbestuur van Antwerpen. Uiteindelijk is de bouw van de fabriek sterk vertraagd door het winnen van enkele procedureslagen waarbij de vergunningen voor steeds meer onderdelen van de fabriek werden ontcijferd. Ondertussen vormen nurdles wereldwijd, en ook bij ons, voor een gigantische vervuiling die zwaar onderschat

wordt. Zeer waarschijnlijk staat dit op de eerste plaats qua aantallen.

Biomedia

Ook andere types vervuiling worden vastgesteld zoals biomedia. Deze worden gebruikt als groeibodem voor bacterieel leven in waterzuiveringsinstallaties van fabrieken die hun water moeten zuiveren alvorens in rivieren te kunnen lozen.

Ook gebruiken IBA's deze biomedia. Op momenten van hevige neerslag kunnen de waterzuiveringsbassins of IBA's overstromen waardoor deze biobeads wegstromen.

De oorsprong van biobeads zijn in sommige gevallen te bepalen door de verschillende types en kleuren.

Transport

Truckchauffeurs zijn in bepaalde gevallen de oorzaak van vervuiling van de omgeving. Een specifiek voorbeeld is een site aan een bedrijf in Zeebrugge waar chauffeurs in hun vrachtwagens blijven slapen terwijl dit wettelijk op deze plaats niet mag en de nodig infrastructuur ook niet aanwezig is om hun afval kwijt te raken.

Bedrijven

Tijdens een opruimactie in Ninove lag er naast en op het terrein van een plasticverwerkend bedrijf enorm veel basisgrondstoffen (nurdles) verspreid. Dit is slechts een voorbeeld van veel maakbedrijven die nonchalant omspringen met vervuilende elementen. De gemeente werd door ons per mail op de hoogte gesteld van de situatie op het terrein.

Bouwafval

Afval afkomstig van bouwerven komt zeer veel voor. Vooral met verschillende bedrijven in onderaanneming waar tegen de klok wordt gewerkt kan de situatie uit de hand lopen. Zo was dit het geval aan bepaalde bouwprojecten aan de Oosteroever in Oostende waarbij heel wat lichte materialen vanuit site in het havendok is beland. Dit afval hebben we kunnen traceren tot voorbij de sluisen, waarna ze zich massaal tussen de rotsblokken van het de staketsels hebben genesteld, in open zee terecht komen en zelfs nog steeds geregeld tot op de vloedlijn te vinden zijn.

Een eerste klacht werd op 23 maart 2020 doorgespeeld aan de dienst milieuhandhaving. Hier is weinig meer mee gedaan dan de Stadsdiensten dit te laten opkuisen en de bouwheer op de hoogte te brengen. Na enkele weken lag het terrein opnieuw bezaaid met afval. Omdat men op de 2de klacht pas laat heeft gereageerd en een afspraak om deze vervuiling vast te stellen is misgelopen werd een filmpje gemaakt waarin haarfijn wordt uitgelegd hoe dit afval tot aan de vloedlijn te traceren is: https://youtu.be/NH_R55f_VR0

Hierin wordt duidelijk gedocumenteerd dat:

- de specifieke werf in erbarmelijke staat achtergelaten wordt (werd wekelijks gedocumenteerd)
- de afsluiting soms onbestaande of onvoldoende is
- de afvalcontainers buiten deze afsluitingen staan zonder afdekzeil en overvol zitten met lichte materialen
- de buurt lag vol met hetzelfde type restanten van bouwmaterialen en deze duidelijk te linken zijn aan de werf

Verder kon op dat moment worden vastgesteld dat:

- er slechts 1 bouwwerf in opbouw was in de onmiddellijke buurt, zelfs in beide aangrenzende blokken
- er is slechts 1 bouwwerf bezig met dat type isolatieschuim
- er is een duidelijk verschil in hoeveelheid vervuiling tussen dit werf en andere bouwprojecten die honderden meters verder aan de gang waren

Het filmpje werd doorgestuurd naar de bevoegde diensten en wijkpolitie zodat een plaatselijke vaststelling niet nodig zou zijn. Wat hierna volgt is een onwaarschijnlijk verhaal van de wijkpolitie die beweert dat men zogenaamd niet op eigen houtje een vaststelling kan doen omdat... *“de kennis van de plaatsgesteldheid soms zeer belangrijk/cruciaal is.”*

De wijkpolitie passeerde de vervuilde locatie meermaals per dag maar heeft in al die tijd na 2de klacht eind mei nooit een vaststelling gedaan van de vervuiling, noch een bestuurlijk verslag opgemaakt, noch de bouwheer op de hoogte gesteld van de klacht. Dit had als gevolg dat de bouwheer nooit verantwoordelijk is gesteld voor het wanbeheer met bouwafval en dat veel zaken in het havendok zijn gewaaid tijdens de vele periodes met stevige wind. Er werd nochtans om de 2 weken een update doorgemaild over de slechte staat van de omgeving.

Op 11 augustus, meer dan 4 maanden na de eerste klacht, werd dan toch ter plaatste met de wijkpolitie een vaststelling gedaan omdat er anders geen schot in de zaak ging komen. De verantwoordelijke meldde toen dat men *“onmogelijk kan optreden met een gasboete omdat er geen zekerheid bestaat nopens eigenaar/veroorzaker”*.

Pas na het doorsturen van eerder opgesomde feiten, met de video, naar de bevoegde schepen van handhaving werd via een gepland overleg duidelijk dat men eigenlijk wel een GAS-boete kon geven, maar dat dit nu te lang na de feiten was.

Onze conclusie:

- bouwprojecten zijn een grote bron van zwerfvuil en frustratie bij de bevolking
- rondslingerend bouwafval op de werf heeft veelal laagste prioriteit
- er is weinig toezicht op de werf zelf
- er is weinig tot geen toezicht op dergelijke bouwprojecten vanuit Dienst Vergunningen
- de wijkpolitie of scheepvaartpolitie heeft geen actieve opdracht dit te monitoren
- indien de wijkpolitie hieromtrent een klacht behandelt heeft dit lage prioriteit
- de klacht wordt afgehandeld zonder verbalisering van de verantwoordelijke
- gebruikelijk is om de Stadsdiensten (belastingbetaler) te laten opdraaien voor dergelijke vervuiling van de omgeving
- de vervuiling niet stopt indien de bouwheer niet wordt geverbaliseerd
- alle betrokken kabinetten zoals handhaving, milieu, vergunningen en openbaar domein hadden hieromtrent intern geen draaiboek voor dergelijke feiten. Dit probleem liep intern enorme vertraging op doordat verschillende kabinetten op elkaar moesten afstemmen terwijl de bouwheer niet opnieuw op de hoogte werd gebracht van de tweede klacht.

De grootste struikelblok lijkt dat als men met dergelijke feiten als inspecteur niet tegen zo'n overduidelijke overtreding kan optreden. De gemeentelijke kosten om dergelijke klachten te behandelen zijn niet te overzien. Daarbij komt dat het zeer onrechtvaardig is om kleinere overtredingen te beboeten terwijl overtredingen van dergelijke omvang niet bestuurlijk vastgelegd worden. De ergernis bij de bevolking, de vervuiling van de omgeving, Openbaar Domein meerdere keren optrommelen om te inspecteren en kuisen, uren aan correspondentie, administratie... om dan de conclusie te moeten trekken dat de vervuiling op juridische grond eigenlijk niet te stoppen valt.

Er is nood aan een duidelijk protocol voor bouwprojecten die moet nageleefd en gecontroleerd worden, vooral voor bouwerven aan waterpartijen en kwetsbare gebieden. Dit protocol kan vanuit Vlaams niveau als basis dienen voor alle gemeentes.

Dit kan na recente studies gerust in kader van volksgezondheid:

<https://www.forbes.com/sites/victoriaforster/2020/08/18/microplastics-found-in-human-organs-for-the-first-time/#21f829ed16f2>

Sigarettenpeuken

Op 24 november hebben we in samenwerking met het bestuur van Koksijde een sensibiliseringscampagne opgezet tijdens de cyclocross. Het traject loopt door de duinen en tijdens dit jaarlijks evenement wordt de omgeving vervuild met zwerfvuil. Vooral peuken vormen een groot probleem in duinen want ze verdwijnen mogelijks onherroepelijk onder het zand. Onze actie bestond erin door op ludieke wijze met megafoon de aandacht van de mensen op het probleem te richten, actief rokers aan te spreken en zakasbakjes te verdelen. We hadden een standje op een drukke locatie en reden met een bolderkar rond om rokers de mogelijkheid te bieden via hun peuken te wedden op de winnaar van de cyclocross.

In het verleden hebben we zowel in Oostende als in Brugge - in samenwerking met beide gemeentebesturen - acties opgezet specifiek gericht voor peuken. In Oostende werden (in 2018) 22.000 peuken geruimd in 2,5 uur met 25 vrijwilligers. De gevulde peukenbuis worden nog steeds ingezet ter sensibilisering op meerdere tentoonstellingen en aangevuld tijdens het zomerproject #DeStrandhelden. In Brugge zijn peuken problematisch omdat ze tussen de voegen van de oude straatstenen blijven liggen en moeilijk op te ruimen zijn. De afvalbakken zijn in de binnenstad uitgerust met ingebouwde asbakken en duidelijk zichtbaar.

De 3 pijlers die moeten voldaan zijn om peuken te bestrijden zijn in Oostende – en de meeste andere kustgemeentes – nog niet helemaal aanwezig: infrastructuur, sensibilisering en handhaving. De infrastructuur kreeg een kleine aanpassing maar duidelijke signalisatie, anti-peukencampagnes of handhaving staan nog maar pas op de agenda. Oostende heeft als eerste

gemeente in 2019 een rookvrij strand geïntroduceerd en sinds vorig jaar staan er net zoals in Brussel boetes op het weggooien van peuken. Dit is evenwel wegens gebrek aan campagnevoering nog

niet ingeburgerd.

Monitoring dieren

Gezien ons werkgebied een grote oppervlakte beslaat zijn er heel wat registraties over dieren. Deze meldingen worden onmiddellijk doorgegeven aan instanties die zich over deze gewonde dieren ontfermen of de kadavers meenemen ter onderzoek. Hierdoor vervult onze groep ook een rol die bijdraagt aan de wetenschap en sneller hulp kan bieden aan dieren in nood. Verschillende organisaties zoals het Vogelopvangcentrum (VOC), plaatsen geregeld berichten om uit te zien voor uitgeputte dieren na bepaalde weersomstandigheden of olielekken.

In de groep sensibiliseren we over zeehonden die - steeds meer - aan onze kust komen uitrusten en worden soms ordediensten verwittigd om nieuwsgierige mensen op afstand te houden. Het North Seal Team werd is hierdoor ontstaan en de vrijwilligers die zich hiervoor inzetten doen zelfs in barre weersomstandigheden fantastisch werk.

Niet alle kadavers komen in de groep terecht. Meestal gaat het om minder courante vogelsoorten en ander mariene leven. Ook bereiken ons steeds berichten van boeren waarvan hun runderen sterven door het eten van restanten van stukgemaakte bermblissen. In ons geval is de oorzaak van de meeste cases te vinden in de visserijsector, dit neemt niet weg dat microplastics (autobanden, cosmetica, textiel, ...) mogelijks de grootste oorzaak is. Dit is momenteel onvoldoende onderzocht.

Economische waarde

Wat is de economische en maatschappelijke impact van het zwerfvuil en hoeveel is bijgevolg elke geruimde liter afval waard? Als we ons baseren op de recente ‘Studie zwerfvuil en sluikestort 2017’ van OVAM komen we uit op volgende gegevens:

Zwerfvuil van lokale besturen

Op basis van voornoemde methodologie voor het brede concept schatten we dat in 2017 door de gemeenten in Vlaanderen 25.058 ton zwerfvuil werd opgehaald, inclusief diensten uitgevoerd door de intercommunales in opdracht van de gemeenten, doch exclusief data voor de agentschappen en provincies, en exclusief de diensten van intercommunales andere dan deze voor de gemeentes. Dit betekent voor het brede concept een gemiddelde van 3,85 kilo zwerfvuil per inwoner. De overeenkomstige beleidskosten voor de gemeenten worden geschat op €116.897.624, wat neerkomt op € 17,94 per inwoner. Let wel, deze cijfers bevatten ook het afval dat in openbare vuilnisbakken werd verzameld.

Wanneer we het zwerfvuil exclusief het correct gedeponeerd afval in publieke vuilnisbakken beschouwen (tweede concept), schatten we dat in 2017 in totaal voor 17.984 ton zwerfvuil werd opgehaald door de gemeenten en de intercommunales in opdracht van de gemeenten. Dit is gemiddeld 2,76 kilogram per inwoner. De corresponderende beleidskosten bedragen € 92.298.248 wat neerkomt op € 14,16 per inwoner. De hoeveelheid correct gedeponeerd afval in de straatvuilnisbakken is dan 7.074 ton in 2017.

In vergelijking met de cijfers voor het referentiejaar 2015 zijn de hoeveelheden zwerfvuil nagenoeg hetzelfde doch de beleidskosten die hier tegenover staan liggen ongeveer één vijfde lager.

Sluikstorten van lokale besturen

We schatten dat de gemeenten in 2017 in totaal 15.013 ton aan sluikstorten hebben verzameld. Dit komt overeen met 2,30 kilogram per inwoner. De beleidskosten voor sluikstorten in 2017 worden geschat op € 53.736.316. Dit komt neer op een kost van € 8,25 per inwoner.

Wanneer we de resultaten voor de referentiejaar 2015 en 2017 vergelijken merken we dat de gemeenten ongeveer een kwart minder sluikstorten hebben opgehaald. Dit reflecteert zich ook deels in de beleidskosten die met ongeveer één vijfde gedaald zijn uitgaande van de nieuwste schattingen.

3) Totaalbeeld Vlaanderen zwerfvuil

In de volgende tabel worden de resultaten voor de hoeveelheden en beleidskosten van zwerfvuil voor gans Vlaanderen voor het referentiejaar 2017 weergegeven.

Zwerfvuil	Referentiejaar 2017		Referentiejaar 2015 finaal	
	Hoeveelheden (tonnen)	Beleidskosten (€)	Hoeveelheden (tonnen)	Beleidskosten (€)
Gemeenten	17.984	€ 116.897.624	17.748	€ 153.331.344
Provincies	0	€ 0	0	€ 18.762
Intercommunales	137	€ 3.754.100	122	€ 580.168
Vlaamse agentschappen	1.795	€ 4.401.159	2.565	€ 6.053.625
Mooimakers	0	€ 9.600.000	0	€ 2.125.000
Totaal Vlaanderen	19.916	€ 134.652.883	20.435	€ 162.108.899

Bron: eigen berekeningen (IDEA Consult) op basis van enquête data referentiejaar 2017

Als we dus enkel het aandeel van zwerfvuil in rekening brengen kost dit Vlaanderen 92 miljoen euro voor een totaalgewicht van ongeveer 18.000 ton. Per gemeente zal de kostprijs per inwoner echter verschillen naargelang de grootte van de problematiek. Dit hangt van verschillende factoren af, dewelke uitvoerig worden behandeld in de studie van OVAM (pg. 25, punt 4.2). Voor ons is relevant dat 7 van de 10 kustgemeenten een hoog risicogebied voor zwerfvuil zijn, wat dus ook hogere beleidskost met zich meebrengt. Hoe groot dit verschil zich bedraagt in verhouding met andere steden kunnen we afleiden uit de onderstaande tabel uit een vorige studie van OVAM (studie uit 2013):

STRATA:	Machinaal vegen	Manueel vegen	Ledigen straatvuilnisbakken	Inzet groen-beheer	Inzet vrijwilligers	Indirect personeel	Post-collection	Totaal
1: Kleine, landelijke gemeenten	€ 1,6 p/inw	€ 1,0 p/inw	€ 2,3 p/inw	€ 0,1 p/inw	€ 0,1 p/inw	€ 2,9 p/inw	€ 0,2 p/inw	€ 8,2 p/inw
2: Middelgrote gemeenten	€ 1,2 p/inw	€ 0,5 p/inw	€ 1,1 p/inw	€ 0,4 p/inw	€ 0,0 p/inw	€ 2,4 p/inw	€ 0,5 p/inw	€ 6,1 p/inw
3: Centrumsteden	€ 2,7 p/inw	€ 3,2 p/inw	€ 0,9 p/inw	€ 1,4 p/inw	€ 0,1 p/inw	€ 0,4 p/inw	€ 0,9 p/inw	€ 9,7 p/inw
4: Kustgemeenten	€ 5,3 p/inw	€ 8,5 p/inw	€ 15,2 p/inw	€ 0,4 p/inw	€ 0,0 p/inw	€ 3,7 p/inw	€ 0,3 p/inw	€ 33,3 p/inw
Totaal	€ 1,9 p/inw	€ 1,6 p/inw	€ 1,9 p/inw	€ 0,5 p/inw	€ 0,1 p/inw	€ 2,2 p/inw	€ 0,5 p/inw	€ 8,6 p/inw

Bron: OVAM-studie kostprijs zwerfvuil 2013

We zien dat de kostprijs voor zwerfvuil per inwoner aan kust dus gemiddeld 4 keer hoger kan liggen dan in andere steden.

Om het volume van zwerfvuil naar gewicht te converteren zijn er een aantal steekproeven nodig zoals we hebben gedaan tijdens de Radio2 strandopruimsessies. De factor van 0,34 die we hieruit konden afleiden ligt tussen de waarden die we vinden van grofvuil en huisvuil in onderstaande omrekeningtabel (OVAM). Zoals de resultaten van #destrandhielden 2018 hebben uitgewezen dat **39% van het strandafval in het toeristisch seizoen bestaat uit PET- en blik**, en dit type afval weinig massa met zich meedraagt, zullen we **voor deze berekening de laagste factor gebruiken van 0,2**. We kunnen dus aannemen **dat dit een zware onderschatting is van het werkelijke gewicht van hetgeen werd geruimd**.

Bijlage 4: omrekeningstabel van m³ naar ton

	versnipperd	0,4
Grofvuil		0,2
Houtafval		0,1
Huisvuil		0,5
Isomo		0,01
KGA		
– auto-accu's		1 stuk = 13 kg
– motorolie		1 l = 0,9 kg
– tlampen		3 stuks = 1kg
Kroonkurken (450 kroonkurken = 1 kg)		1,1
Kunststoffen		

We zullen voor deze berekening ook enkel de volumes in rekening brengen die door onze vrijwilligers aan de Belgische kust werden geruimd op 16 maanden, wat neerkomt op een (onder-)geschat volume van 121.578 liter. Van januari tot en met december 2020 werd 100.517 liter geregistreerd.

We nemen als voorbeeld enkel de resultaten van het afval dat dit werkjaar in kustgemeenten is geruimd in onze groep werd geregistreerd (tabel) => 121.578 liter x factor 0.2 = 24.316 kg.

Als we dit gewicht toepassen op de totale gegevens van Vlaanderen krijgen we een gemiddelde kostprijs:

=> (gewicht geruimd afval PSL: totale gewicht zwerfvuil Vlaanderen) x totale beleidskosten zwerfvuil Vlaanderen

=> 24.316 kg: 17.984.000 kg x 92 miljoen euro

=> **124.392 euro** (laatste 16 maanden)

=> 102.842 euro (laatste 12 maanden)

**Dit is slechts volgens een gemiddelde voor gemeenten in Vlaanderen.
Rekening houdend met het gegeven dat deze kosten kunnen
verviervoudigen aan de kust komen we bijna op een half miljoen euro.**

Dit is wat het de samenleving zou kosten om het volume dat ons burgerinitiatief heeft verwijderd te laten opruimen, aldus **enkel rekening houdend met hetgeen aan de kust werd geregistreerd (37% van de totale registraties) en berekend met de laagst mogelijke omzettingfactor** (volume naar gewicht).

Op dezelfde manier kunnen we dus de totaliteit van het geruimde afval omzetten. Deze berekening is slechts om idee te geven van hoeveel we puur beleidsmatig met z'n allen meebetalen aan deze problematiek en wat dit initiatief en de vele vrijwilligers hebben gepresteerd voor de samenleving zonder aanspraak te maken op budgetten.

Let hierbij dat deze tabellen enkel gebaseerd zijn op een studie over de kostprijs van beleid wat betreft zwerfvuil voor Vlaanderen. Let ook op het feit dat bij deze kosten geen budgetten zitten die besteed worden aan het preventief bestrijden van zwerfvuil. Volgens een studie van 'Recover' zijn de kosten geraamd op 1 miljard euro als alle maatschappelijke parameters zoals verloedering, negatief effect op huizenprijzen, enz.... worden meegeteld.

Partnergroepen binnen- en buitenland

Verskillende gelijkaardige groepen op Facebook werden opgestart door mensen die geïnspireerd werden door het verhaal en werking van Proper Strand Lopers. In 2020 hebben we hiervoor ZwerfvuilNET opgericht om alle splintergroepen te verzamelen en bij te staan waar nodig. Bij uitbreiding kunnen ook organisaties en verenigingen die zwerfvuil ruimen en niet geïnspireerd zijn op Proper Strand Lopers zich aansluiten zodoende een beter zicht te krijgen op de gehele zwerfvuilproblematiek. Doordat cijfers over de problematiek sowieso worden bijgehouden door de intercommunales kan het stijgend aantal vrijwilligers die zwerfvuil ruimen deze officiële cijfers een vertekend beeld geven.

De totale resultaten liggen dus vele malen hoger. In ons vorig jaarverslag stond de teller afgeklokt op 440.000 liter zwerfvuil. De resultaten van de laatste 16 maanden moeten nog worden geteld en zullen in een apart verslag worden belicht.

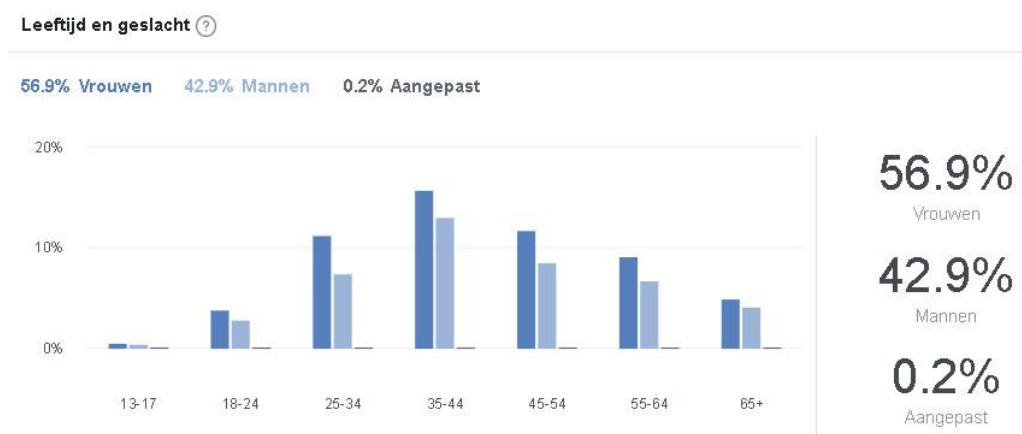
Alle partnergroepen samen hadden vorig verslag ongeveer 2.700 leden, dit enkel op het platform van Facebook. Dit jaar zal de teller hoger liggen.

Leden en activiteit

Zoals eerder vermeld is onze facebookgroep uitgegroeid tot een platform waar mensen kunnen discussiëren over alle aspecten van de problematiek van zwerfvuil. Door het open karakter ervan bestaat het ledenbestand uit sympathisanten, afvalruimers en mensen die actief zijn in allerlei verenigingen, bedrijven, diensten, organisaties, partijen, ... alsook politici, academici, biologen, journalisten, schrijvers, activisten... De problematiek wordt bekeken vanuit heel veel verschillende hoeken en dit creëert een interessante dynamiek.

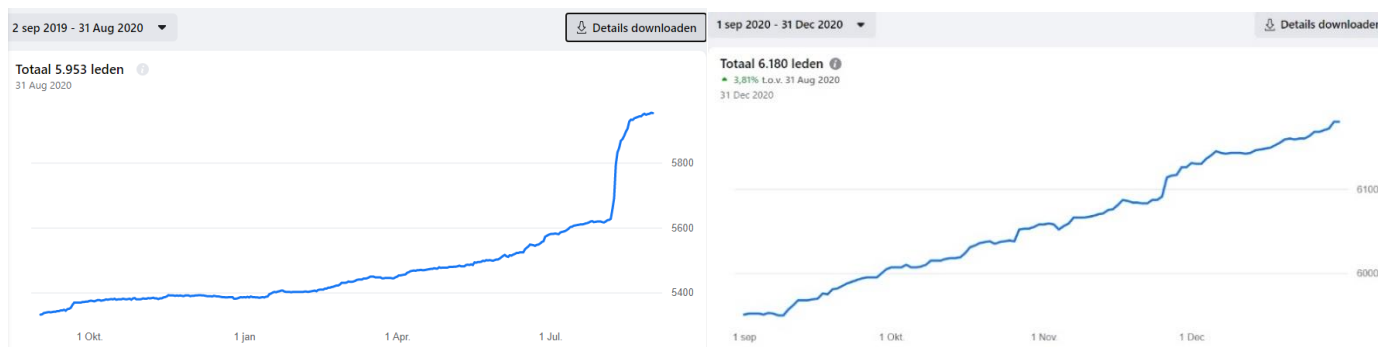
Profiel leden

Zoals de totalen in de onderstaande tabellen laten zien zijn er meer vrouwelijke leden in onze groep. Dit is voor het tweede jaar op rij een wijziging tegenover de verhouding van het eerste jaar nl. 48.8% vrouwen en 51.2% mannen. In alle leeftijdscategorieën zijn de genders gelijklopend. Wat opvalt is dat deze verhouding niet geheel aanleunen bij de algemene verhoudingen van gebruikers van Facebook in België, waar mannen in bijna alle leeftijdscategorieën in groter aantal vertegenwoordigd zijn. Vooral bij adolescenten en jongvolwassenen hebben we een inhaalbeweging nodig om ons te kunnen meten met het gemiddelde gebruik voor deze leeftijdscategorieën in België.

De onderstaande grafiek toont de stijging van het ledenaantal van de laatste 16 maanden tot 6.300.

Het werkelijke aantal leden en de impact van de Proper Strand Lopers groep is groter dan dit getal doet vermoeden. De mensen die als lid aangesloten zijn bij onze splintergroepen zitten hier namelijk niet in vervat. Een eenvoudige optelsom is niet correct gezien mensen van beide groepen lid kunnen zijn. Daarbij heeft ons zomerproject #destrandhelden een eigen pagina met ongeveer 2.900 volgers en worden ook de volgers op Instagram (1.200) en Twitter (400) hier niet meegerekend.

Tijdens de hittegolf in augustus en de daarmee gepaarde exponentiële stijging in zwerfvuil op het strand werden zijn een aantal berichten tot 3.900 keer gedeeld. Terzelfdertijd hadden de reportages op VRT en VTM een grote impact op de stijging van ons ledenaantal op een korte tijd.

De meeste lidmaatschappen zijn zelf door individuen aangevraagd en goedgekeurd, de overige zijn mensen die zijn toegevoegd door bestaande leden. Enkel de aanvragen die verifieerbaar zijn d.m.v. een korte bevraging komen in aanmerking om lid te worden, dit om malafide profielen te vermijden. Een aantal leden werden geblokkeerd, het overgrote deel hiervan betreft profielen waarmee spam in de groep werd geplaatst.

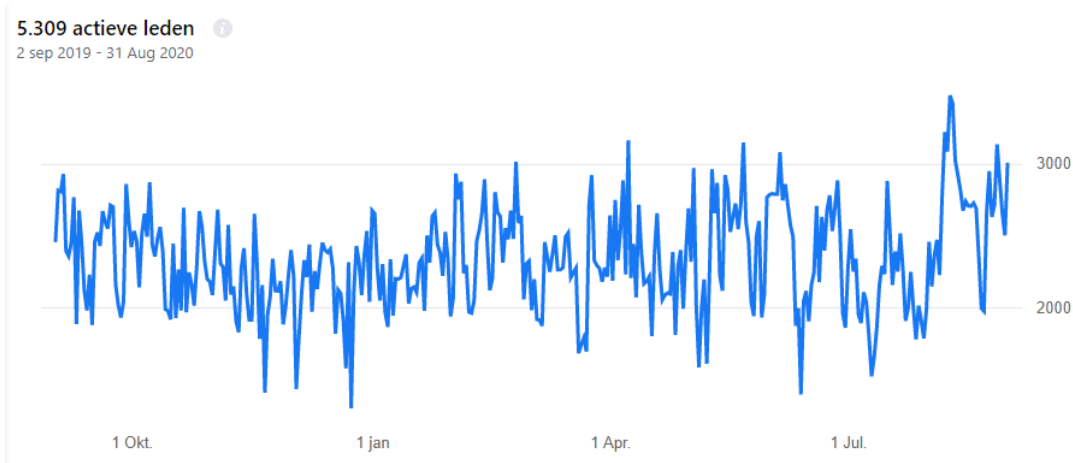
De lijst toont aan dat de meeste leden uit Oostende komen, wat deels kan verklaard worden doordat Oostende de stad is met het hoogste bewonersaantal aan de kust. Daarbij komt dat dit de plaats is waar het initiatief het initieel werd gepromoot. Steeds meer mensen uit binnenland vinden hun weg naar onze beweging, wat een belangrijke doelstelling is gezien bij mensen aan de kust de problematiek van aangespoeld afval reeds bekend is.

Populairste landen		Populairste plaatsen	
België	5.024	Oostende, Vlaams Gewest	1.510
Nederland	120	Brugge, Vlaams Gewest	332
Spanje	32	Gent, Vlaams Gewest	293
Frankrijk	29	Antwerpen, Vlaams Gewest	283
Verenigd Koninkrijk	19	Bredene, Vlaams Gewest	240
Malta	11	Blankenberge, Vlaams Gewest	142
Zuid-Afrika	10	De Haan, Vlaams Gewest	142
Verenigde Staten	10	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	131
Duitsland	10	Middelkerke, Vlaams Gewest	118
Australië	7	Gistel, Vlaams Gewest	79

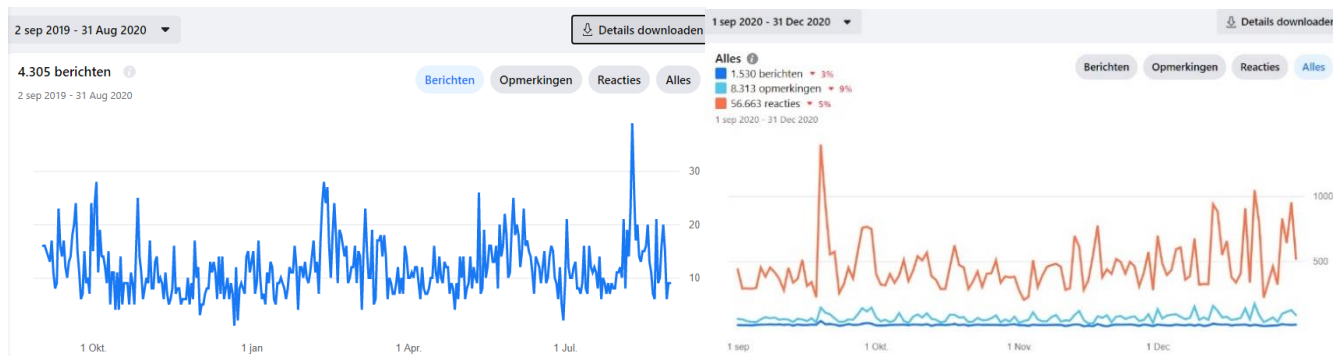
Activiteit in de groep

Onderstaande grafiek is een weergave van het aantal actieve leden in de groep. Hieruit kunnen we opmaken dat ongeveer 91% van de leden actief zijn, dit zijn leden die groepsinhoud hebben bekeken of geplaatst, een opmerking bij groepsinhoud hebben geplaatst of een reactie op groepsinhoud hebben gegeven. Dit zijn dezelfde verhouding vergeleken met het jaar voordien.

De aantallen zijn variabel en hangen af van de periode, de ruimactiviteiten en dus weersomstandigheden, bepaalde nieuwsfeiten, acties of projecten en de vermeldingen van de groep in de media.

Onderstaande grafiek toont de berichtenaantallen, opmerkingen en reacties over een periode van 16 maanden tijd.

Instagram en Twitter

Zowel onze Instagramaccount (1.200 volgers) als onze Twitteraccount (400 volgers) werden opgestart in januari 2017. De techniek om mensen te inspireren om zelf eens te gaan ruim is op beide platformen niet van toepassing, maar zowel Instagram als Twitter zijn op vlak van mogelijkheid tot netwerken zeer interessant.

Instagram biedt automatisch een waaier aan accounts aan die gelijkaardige doelstellingen nastreven. Op deze manier is het makkelijk om bepaalde individuen, groeperingen, organisaties en mogelijke partners over de hele wereld in kaart te brengen die met dezelfde problematiek bezig zijn. Via Instagram kunnen we in eigen omgeving ook een wat jonger publiek aanspreken gezien zij tegenwoordig minder op Facebook actief zijn.

Twitter is een handige tool om individuen, bedrijven, verenigingen, politici en andere organisaties rechtstreeks aan te spreken.

Het ledenbestand van beide toepassingen hebben weinig overlapping met elkaar of met de leden op Facebook.

Website

Via de facebookgroep is het door de dagelijkse stroom van geplaatste berichten soms moeilijk om bepaalde content terug te vinden. Onze website biedt de mogelijkheid om snel algemene informatie, alsook de meest interessante topics en komende evenementen te raadplegen. Lopende projecten en samenwerkingen kunnen bekeken worden en er is een persmap aanwezig.

Steun

Sponsors

Hieronder volgen de partners die ons hebben gesponsord. Onze wederdienst hiervoor zijn op maat gemaakte diensten en publiciteit voor hun merk via hashtags in onze berichtgeving:

DEME Group heeft ons een opslagcontainer voorzien voor in ons clubhuis. Ook mogen wij hun sensibiliseringscontainer gebruiken op evenementen. Wij helpen hierbij met de inrichting ervan met didactisch materiaal.

Met **Biofill** hebben we een overeenkomst voor materiële en financiële steun. Biofill hardschuim is een opgeschuimde aminoplast kunsthars welke duurzaam en milieuvriendelijk wordt toegepast. Dit product is een alternatief voor PUR-schuim dat we frequent langs de vloedlijn vinden.

Met **Immo Francois** liep een overeenkomst voor financiële steun tot midden 2020. Ze zijn net zoals ons langs de gehele Belgische kust actief en hebben onze begeleidingen van doelgroep jongeren gesteund.

Met **AnyFlow** hebben we een overeenkomst voor financiële steun. Dit bedrijf zorgt voor optimaliseren van de datastroom van ondernemingen en het reduceren van fysieke dragers zoals papier.

Met **Elements** hebben we een overeenkomst voor materiële steun. Elements steunt de groepsopruimacties met het voorzien van windstoppers en drinkflessen van Klean Kanteen.

Samenwerkingen met andere organisaties en partners

Vlaams Instituut voor de Zee, Koninklijk Belgische Instituut voor Natuurwetenschappen, Afdeling Kust, Recycling Netwerk Benelux, FOD Leefmilieu, SDG14: United Nations Ocean Conference, Europese Commissie Maritieme zaken en Visserij, Mooimakers, Plastic Avengers, Plastic Soup Surfer, GoClean De Liemers, West-Vlaamse Milieufederatie, Bond Beter Leefmilieu, OVAM, Natuurpunt, Horizon Educatief, Klein Verhaal, Habbekrats, ZandZand, Tomates Crevettes, Arctos, Leo Not Happy, Vogelopvang Oostende, Ban De Ballon, WWF-Rangers, MEC, CanalItUp, Dokano, VRT-pano, FMDO.

Vermeldingen media

Proper Strand Lopers werd in 16 maanden tijd minstens 55 keer vermeld geweest in regionale of nationale kranten, in magazines, blogs en op radio- en televisiezenders. De pers, lokale en nationale media zijn voor ons onontbeerlijk. Ze hebben voor dit initiatief een onmiskenbare grote rol gespeeld in de groei en bewustmaking van de verschillende aspecten van de problematiek.

Kranten

Krant van West-Vlaanderen

11 september 2019	Schoenen, vismateriaal, een boei: massa afval spoelt vanuit Noord-Amerika aan voor onze kust
21 september 2019	Jack Desille zorgt elke dag voor proper strand: "Bang voor de toekomst van mijn kleinkinderen"
21 september 2019	Coast Cleanup Day onder een stralende zon
10 oktober 2019	Regisseur Nic Balthazar in dialoog met Proper Strand Lopers in Oostende
11 oktober 2019	Marien bioloog Francis Kerckhof (64) is kwaad: "Ik ben een vrolijke pessimist, maar het lachen is me vergaan"
3 januari 2020	Project O.666 in Hendrik Baelskaai komt in stroomversnelling
30 januari 2020	Legoblokjes uit 1997 blijven aanspoelen op Belgische stranden
16 januari 2020	Proper Strand Lopers blijven groeien: half miljoen liter zwerfvuil geruimd in drie jaar
24 januari 2020	Krak van Koksijde: "Als Plastic Soup Warrior voer ik actie via sociale media"
6 februari 2020	Onze stranden liggen bezaaid met merkwaardige voorwerpen
7 februari 2020	Belgian Cats ruimen samen met hun tegenstrevers duinen in Oostende op
2 april 2020	Kompas gevonden van bommenwerper uit WO II op strand Oosteroever
12 mei 2020	Strandrovers betrappt met emmers vol levende schelpdieren: "Dit is stroperij en dus illegaal"
27 mei 2020	Corona zorgt voor meer afval in de duinen: "Beter afvalplan voor kust nodig"
2 juli 2020	Tim is Mooimaker van de week: "Ik ga twee keer per week het strand opruimen"
9 augustus 2020	Zonnekloppers laten meer dan 2.000 liter afval achter op strand van Oostende
18 augustus 2020	Proper Strand Lopers en Deliveroo tellen af naar World CleanUp Day
14 augustus 2020	De Proper Strand Lopers trekken aan de alarmbel: "Dit wordt een recordjaar"
17 september 2020	kv oostende plukt 80 liter afval van het strand
17 september 2020	Christel uit Nieuwpoort verspreidt de 'Plastic boodschap' met Noordzee Trash Art
19 september 2020	Ook duizenden West-Vlamingen helpen zwerfvuil ruimen tijdens World Cleanup Day
19 september 2020	Grote vrijwilligersopkomst bij opruimactie Proper Strand Lopers in Bredene en Oostende
25 september 2020	De Proper Strand Lopers halen meer dan 15.000 liter afval van het strand deze zomer
27 oktober 2020	Steeds meer mondmaskers komen in zee terecht, FOD Volksgezondheid lanceert campagne
15 december 2020	Op het strand gevonden confituurpotje haalt oude emoties boven
15 december 2020	Paulusfeesten krijgt plaats op Oostendse Monopoly
23 december 2020	Proper Strand Lopers ruimen meer dan honderd kilogram afval op amper 40 vierkante meter

Focus-WTV

27/05/2020	MEER AFVAL IN DE DUINEN
03/08/2020	PROPER STRAND LOPERS HOUDEN HET STRAND SCHOON
16/09/2020	SPELERS KV OOSTENDE MAKEN STUK STRAND PLASTIEKVRIJ
19/09/2020	OPRUIMACTIES IN VIER BADSTEDEN VOOR WORLD CLEANUP DAY

HLN

20-09-19	Proper Strand Lopers maken balans op na zomer, en die is niet zo positief: "Rookvrij strand heeft niet veel uitgehaald"
15-01-20	Proper Strand Lopers rapen opnieuw meer zwerfvuil op. "We willen de bron van de vervuiling aanpakken"
08-02-20	Bistroom De Baron schenkt Proper Strand Lopers mooie cheque
25-03-20	Onderzoek naar kapot gebulldozerde jonge duinen op strand van Raversijde
10-05-20	Onze natuur houdt van lockdown: zeeraket groeit volop door de rust op het strand
26-06-20	Proper Strand Lopers rapen opnieuw zwerfvuil, en da's meer dan ooit belangrijk: "Recent afval kan gevaarlijk zijn voor coronabesmetting"
09-08-20	Vrijwilligers vinden zaterdagavond meer dan 2.000 liter afval op strand: "Het was een oorlogszone"
10-08-20	Van tapijten tot kindertafels, vrijwilligers vinden massa afval op het strand: "We zijn gedegouteerd"
16-08-20	Minder volk, minder afval: "Maar toch nog genoeg te rapen op het strand, zoals bijvoorbeeld ... een opgezette kogelvis"
20-08-20	Deliveroo werkt samen met Proper Strand Lopers in aanloop naar World CleanUp day
16-09-20	Spelers KV Oostende stoppen Proper Strand Lopers handje toe
12-09-20	Raap zwerfvuil aan de kust tijdens eerste Proper Strand Dag
28-09-20	Strandhelden rapen deze zomer recordaantal zwerfvuil: "Maar veel afval wordt gewoon náást de vuilbakken gelegd, omdat die niet geschikt zijn"

Nieuwsblad

23/12/2020	Proper Strand Lopers ruimen meer dan honderd kilogram afval op amper 40 vierkante meter: "Mensen moeten ondertussen weten wat voor gevolgen afval in zee kan hebben"
17/01/2020	Proper Strand Lopers ruimden bijna 300.000 liter zwerfvuil
31/10/2020	Stad en Proper Strand Lopers springen 'Hoeders van de Zeehondjes' bij
09/08/2020	Vrijwilligers ruimen in één dag ruim 2.000 liter afval op van het strand: "Dit was een oorlogszone"
28/05/2020	'Coronatoeristen' tonen zich meteen van hun slechtste kant: meer afval in de duinen
17/09/2020	Strand vol afval? Dan maakt Christel er kunstwerkjes van
27/06/2020	Nu al pak afval op strand (en zomer moet nog beginnen): "We houden ons hart vast voor wat nog moet komen"
26/09/2020	Almaar meer zwerfvuil op strand: "De afvalbakken zijn niet geschikt"

De Standaard

17 jan. 2020	Bijna 300.000 liter zwerfvuil opgeruimd
28 mei 2020	Toeristen trekken de duinen in om controles te ontlopen
23 dec. 2020	Actie aan slipway levert ruim 100 kilo afval op

Radio

Nurdles – COVID-afval - Radio 1

TV

VRT-reportages

- Campagne Mondmaskers FOD Leefmilieu
- Overvloed aan strandafval tijdens hittegolf 2020
- Pano: "Hoera Recyclage"

VTM-reportage

De Strandhelden 2020: bergen strandafval

RTBF

Reportage over het vele strandafval

Reportage over nurdles en recyclage

Conclusie

Nog steeds worden we beschouwd als de onafhankelijke autoriteit wat betreft zwerfvuil aan de kust in België door allerhande organisaties, academici, politici en de media. We beschikken al een aantal jaar over unieke community based gegevens over aangespoeld en achtergelaten afval dat door actieve vrijwilligers wordt geruimd en in onze groep wordt geregistreerd. Dit is transparante informatie die ongeveer 80% van onze kuststrook dekt die met meer dan wekelijks regelmaat door onze actieve leden wordt proper gehouden. We hebben op macroniveau een nauwkeurig beeld van wat er te vinden is, welke de triggers zijn en wat de bron van het afval is.

De COVID-crisis heeft ook bij onze organisatie toegeslagen toen nieuwe aanvragen voor teambuildings en klasbegeleidingen volop binnenkwamen. Alles wat op de planning stond voor het komende half jaar werd afgezegd nadat de crisis uitbrak, waardoor de resultaten van groepsactiviteiten sterk zijn gedaald. Vlak voor en na de zomer 2020 werden opnieuw een aantal groepsopruiming georganiseerd en mondjesmaat begint deze tak van onze activiteiten opnieuw op gang te komen. Ook nieuwe takken beginnen te groeien, zoals groepsopruiming voor centra voor mensen in begeleiding die nood hebben aan een zinvolle dagactiviteit.

Heel wat nieuwe leden hebben de groep leren kennen mede door de COVID-crisis. Door de beperkende maatregelen hebben veel mensen opnieuw de natuur ontdekt, wat zorgde voor meer zwerfvuil maar ook voor meer mensen aandacht kregen voor het zwerfvuil. Los van een kleine tussenpauze, zijn vrijwilligers tijdens de crisis blijven ruimen en registreren op individuele basis. Nieuwe zwerfvuilitems doken op zoals handschoenen, mondmaskers en verpakkingen van take-away.

Niet enkel verleent ons platform de mogelijkheid om dieren in nood (vlugger) te helpen en interessante kadavers of zeldzame bio-organismen te lokaliseren, de community bewijst ook haar dienst bij het opsporen van verloren voorwerpen. Een nieuwe interessante ontwikkeling is het onderzoek naar de oorsprong van bijzondere vondsten die geschiedkundige waarde hebben zoals objecten uit wereldoorlogen, containerverliezen of oude gebruiksvoorwerpen. Zelfs vondsten van oude verpakkingen kunnen een interessante geschiedenis bloot leggen.

Alle traditionele zomerprojecten zoals #DeStrandhelden en onze jaarlijkse opruimdag i.k.v. World Cleanup Day hebben we kunnen organiseren, desnoods in afgeslankte versie. Nieuwere projecten werden opgestart zoals Noordzee Trash Art en het North Seal Team, of uitgebreid zoals ons plastic labo, waarbij er veel interesse is van andere organisaties om samen te werken.

De metingen en becijfering van de registraties in onze groep zijn meer verfijnd, waarbij we niet enkel weten waar en wanneer men maandelijks ruimt maar ook het aantal vrijwilligers die deelnemen. Daarnaast zijn we gestart met succesvolle gerichte acties, zoals het tellen van mondmaskers of nurdles op een bepaald afgelegd traject. We hebben steekproeven gehouden waarbij alle afval werd geregistreerd volgens een wetenschappelijke methode, visserstouw gemeten en andere veelvuldig gevonden en immer terugkerende voorwerpen opgelijst. Een knap staaltje burgerwetenschap dus.

Ons netwerk is zich steeds meer aan het uitbouwen. ZwerfvuilNET werd opgestart om alle geruimde volumes van onze splintergroepen te bundelen. Bij uitbreiding kunnen alle zwerfvuilruimende groepen zich aansluiten zodat we niet enkel de symptomen van de problematiek wegnemen, maar ook verwerken en met 1 stem de vrijwilligers op hoger niveau kunnen vertegenwoordigen. Deze gecombineerde resultaten zullen later gepubliceerd worden in een apart verslag.

We hebben allianties gesmeed met verschillende gevestigde natuurorganisaties en zitten bij een aantal in het bestuur. Onze organisatie is bijvoorbeeld door de 4Sea-coalitie naar voor geschoven als alternatief voor machinale reiniging van stranden, hierdoor kan de natuurlijke duinvorming en plantengroei die dient als kustbescherming opnieuw ongestoord zijn gang gaan.

Graag zouden we een verdere uitbouw realiseren van onze afvalverwerking door middel van ons plastic labo. We proberen nu al een maximale waarde te geven aan het geruimde afval door hergebruik en herwerking in kunst. Dit kunnen we uitbreiden door de plastics uit onze buit te sorteren en te hergebruiken als grondstof. Hiervoor zijn meer middelen nodig!

Momenteel zijn we werkzaam onder de vlag van Westtoer die ons een minimum voorziet van wat we nodig hebben om operationeel te blijven.

Na bijna 5 jaar stellen we vast dat we niet voldoende erkend worden voor de sterke resultaten die we neerzetten op een domein die de gehele samenleving aanbelangt. Zoals ook de recente studie van het VLIZ opnieuw bewijst legt zwerfvuil een beslag op ons welzijn. Vele van die recente studies wijzen ook op de gevolgen van plastics op onze gezondheid. Steeds meer aandacht wordt besteed aan deze sluimerende ramp en toch verhaalt dit zich niet in het uitbreiden van onze werking.

We hebben een enorme impact op sensibilisering rond zwerfvuil, gaan door onze aanpak tot de wortels van de problematiek, hebben dit maatschappelijk probleem overal op de agenda kunnen plaatsen, ons concept is een inspiratiebron voor vele andere verenigingen, we proberen het geruimde afval waar mogelijk opnieuw waardevol te maken, beschikken over unieke gegevens over de influx van zwerfvuil aan de kust en onze maatschappelijke kostenbesparing is voor enkel het ruimen dit jaar al een half miljoen euro waard zonder rekening te houden met het afval dat we preventief hebben kunnen verhinderen. Het is onbegrijpelijk dat we alles nog steeds op vrijwillige basis moeten zien te organiseren terwijl er geen middelen worden voorzien om hier een fulltime coördinator op te plaatsen. Hiervoor was nochtans al een aanzet gegeven in 2018 op het burgemeestersoverleg. Covid-19 mag hier dan wel een aandeel in gehad hebben, zonder bijkomende steun die ons nijpend tijdsgebrek opvangt zal dit initiatief het vijfde jaar van haar werking niet opnieuw met dezelfde flair doorstaan.

Bijlagen

Afval geruimd door Proper Strand Lopers

September 2019 - December 2020	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
De Panne	440	320	20	80	56	333	720	1.036	456	335	52	206	780	720	455	270
Koksijde	450	0	65	545	0	185	1.125	60	0	20	0	90	55	200	50	0
Nieuwpoort	75	40				45						100	35			
Middelkerke	1.075	185	13	17	25	510	168	110	465	275	270	255	535	822	650	375
Raversijde	360	180	19	20	45	255	260	740	320	291	145	820	660	680	527	1.100
Oostende	60	60			660		130	710	130	120	120	110			230	140
Oosteroever	575	10	31	60	39	393	230	235	345	251	285	700	2.455	657	600	992
Bredene	445	330	170	230	394	783	440	395	706	532	3.155	12.755	695	460	378	349
De Haan	520		305	150	95	145	740	485	503	155	520	170	15	30	585	125
Wenduine	1.840	980	250	600	240	245	1.408	1.130	926	620	501	220	1.770	1.680	480	1.395
Blankenberge	360	80	30		380	165	180	120		110	100		280	100		
Zeebrugge	1.155	490	240	493	265	530	295	1.240	790	1.245	1.340	2.913	1.580	605	485	520
Knokke-Heist	235		60		132		13			50	40	215	200		115	145
Zeeland	710	515	105	375	232	1.047	415	220	264	1.003	755	1.310	1.553	525	208	550
Zuid-Holland	275	40		90	55	125			160	20	140	30	65		135	
Noordzee	735	250	265	533	145	645	130	165	535	249	80	65	755	235	440	385
Noord-Frankrijk	385	205	95	85	370	980	270	110	140	83	695	975	450	150	75	135
Binnenland	50		135										50		260	
Totaal Belgische kust	540	310	215	145	135	738	640	195	160	415	330	460	240	580	335	515
Stranden	495	65	20	0	0	20	10	10	15	23	60	15	0	0	0	40
Totaal kust (BE NL)	85	60	240	595	350	425	1.220	0	10	170	435	320	640	405	310	110
Totaal	2.790	1.545	2.535	3.935	6.635	4.355	6.190	2.120	675	2.430	2.045	275	910	2.095	1.825	
	3.230	1.000	14.200	4.800	17.000	5.600	8.300	6.000	3.560	6.100	10.200	4.500		6.600		
			280	30							255					
	340	255	320	360	2.115	455	860	180	190	220	0		2.425	640	250	1.045
	420	230	1.285		15	35	1.155	0	215	80	80		75		20	
	10.865	4.060	1.963	4.173	3.268	7.144	7.399	7.001	5.915	5.712	8.778	21.564	12.173	7.474	6.178	7.911
	9.205	3.840	1.508	3.183	1.946	6.664	6.111	5.646	5.122	5.342	7.668	20.784	11.528	7.314	4.683	6.626
	13.655	5.665	4.738	8.388	10.283	11.924	14.809	7.001	8.045	6.557	11.643	24.184	13.088	8.789	8.583	9.946
	17.645	7.150	20.543	13.548	29.398	17.994	24.004	14.336	11.795	13.092	21.923	28.764	15.513	9.504	15.433	11.011